

SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

TOIMITUS

EDV. GYLLING
Vastaava

O. W. KUUSINEN
Toimitussihteeri

SULO WUOLIJOKI

YRJÖ SIROLA

SISÄLTÖ:

Uhreja muistellessa. Maila Talvio.
1906.

Enemmistövaalit vaiko suhteellinen vaalitapa? Ulkomaisten
puoluetoverien lausuntoja: V Hj. Branting. VI Chr. Hornsrud.

Marxin teoria ja oikeuden aate. J. Forsman.

Torpparit ja työväenliike. Edvard Gylling.

Valtion uutisasutuksesta. Martti Kovero.

Valtiollinen suurlakko ja proletaarinen luokkataistelu.

Katsauksia.

ISBN 1796-928x
Sosialismi.net
Tampere 2016

Sosialistisen aikakauslehden numero 4, helmikuu 1906. Kieliasu on jätetty alkuperäiseen muotoonsa, vain selvät kirjoitusvirheet on korjattu.

SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

N:o 4

Helmikuu

1906

U^{HREJA} MUISTELLESA

Sitte on jo monta, monta vuotta. Silloin elimme me täällä Suomessa tyyntä, tyytyväistä elämää, luulimme että olot ovat mallikelpoiset, epäkohtia tuskin ollenkaan.

Tulin Puolaan, seisoin ensi kertaa katolisissa kirkoissa, missä rakastavaiset kädet olivat kirjailleet alttariliinat ja elävät kukat lemusivat pyhän neitsyen kuvan ympärillä. Näin niin paljon kalpeita, mustapukuisia naisia polvillaan alttarien portailla. Heidän rukouksensa oli palava ja heidän kasvonsa hehkuivat.

Mikä heidän on?

Tuon hirtettiin mies kapinan jälkeen.

Tuon viruu sulhanen vankeudessa.

Tuon on poika Siperiassa...

Tulin Liettuuan. Koskemattomassa ihanuudessaan humisivat tammimetsät, virta välkkyi vierieksään kuin vuo lasikuplia. Kedon kukkaset versoivat upeina maasta. Pelto ei antanut, sillä käsivarsia ei ollut sitä hoitamassa. Poissa

olivat miehet suorittamassa pitkää sotapalvelustaan, ähkivät vankiloissa tai joivat kapakassa. Naiset kantoivat nääntyen päivän hellettä. Ihminen kitui!... Matkojen päästä tuli vanhoja miehiä katsomaan liettuankielisiä kirjoja, joita meillä oli, ulkomailta tilattuja. He katselivat niitä kuten katsotaan saavuttamatonta onnea ja heidän harmaat päänsä tutisivat. Kirjoja heidän kielellään! ja he kysyivät: luuletteko, että aika tulee, joilloin tällaisia kirjoja oikein vapaasti saa?... Viesti kertoi tuontuostakin, että se ja se, joka oli yrittänyt tuoda liettualaisia kirjoja rajan takaa, oli rajalla ammuttu.

Meillä oli ystävä, liettualainen. Se oli kansan lapsi, köyhyyden kanssa taistellen saanut yliopistosivistyksen. Sen sydän hehkui rakkautta kansaan ja sen kieleen. Siellä pidetään sitä syntinä, joka johtaa vankilaan, Siperiaan, hirsipuuhan. Sen »synnin» tähden oli hänkin menettänyt kaikki, terveytensäkin... Yhtenä iltana kun pitkäinen julmasti jylisi ja taivas ja maa paloi salamaissa, tulivat asetetut santarit ja ottivat sen miehen, kipeän ihmisen, vuoteesta ja veivät rankkasateeseen, salamoihin, tuntemattomaan tyrmään. Sinä yönä kävelin minä käsiäni väännellen ja toistelin: jumala, missä sinä olet, mikä on tarkoituksesi, onko sinua olemassa?

Ja minä muistan sen vakavan, yksinkertaisen kansan miehen, joka oli heittänyt kotinsa ja kuljeskeli ympäri maata viemässä uutisia perheestä toiseen, seudulta toiselle. Hän kiersi sanomalehtenä, elävänä sanomalehtenä. Myöhäänhän ne uutiset tulivat, surullisia ne enimmäkseen olivat ja hengenvaarallinen se toimi oli... Mutta kun ei kansan kielellä ollut lupa mitään, ei mitään painattaa!

Ja minä muistan... mutta miksi jatkaa! Kurjuutta on siellä ollut niin pohjattomasti, niin pohjattomasti...

Ensin minä katselin näitä kärsimyksiä kuten katsellaan jotakin outoa, kauheaa. Sitte minä aloin tuntea kärsimystä omassa ruumiissani ja vihdoinkin alkoi tuska työnsä sielussani. Näin silmiäni edessä meren loppumattoman, tuskan ja parkujen tulisen meren.

Ja nyt on maailma palossa ja se puna joka idän hangilta hohtaa, on liekkejä ja ihmisverta. Kaikertavat äidit kotiensa raunioilla, vaikeroivat isättömät lapset. Vääntelevät uhrin kuolinkamppailussa, kasaantuvat kaduille ja teille ruumiit...

Uhreja, uhreja, miten paljon uhreja sinä vaadit sinä valkoinen aika, jota kohti kärsivät ja kidutetut käsiään ojentavat, jota ihminen etsii kuin janoinen lähdeettä! Oi sinä valkoinen Vapaus, joka olet ihmislapselle yhtä tärkeä kuin ilma, jota hän hengittää — täytyykö sinun tiesi käydä yli ruumisläjien, yli verimeren!

Silmäni sumenee ja sydäntä pakoittaa kuin paisetta... vääntelen käsiäni, tunnen omassa lihassani uhrien tuskia ja korvissani vihloo parku ja valitus...

Parku ja valitus... ihmisoikeuksien kaipaus... vapauden-jano ankara kuin kuolema... laulu toivorikas, heleä... laulu väkevä kuin elämä... laulu voittoisa, varma, vapaa, vapaa!

Se laulu tulee kuin suuri, lämmin aalto, se tempaa mukaansa kuin pyörre. Huuto kuuluu, huuto käskee ja vaatii. Sitä ei saa vastustaa, täytyy seurata. Se virta, joka nyt vierii, vaatii mukaansa koko ihmisen sydämen ja ruumiin ja sielun, ei mitään sirpaleita, ei mitään palaisia — kokonaan se vaatii se suuri valo, jota kansat halajavat... Ja kuinka muuten voisikaan olla: aate, jonka edestä tuhannet

henkensä antavat, ei tyydy vähempään kuin kaikkeen! Joka ei ole sen kanssa — se on sitä vastaan.

Oi, minä näen sinun tulevan sinä siunattu Vapaus ja se puna, joka päälläsi säteilee, ei ole enään verta eikä tulta, vaan aamuruskoa, uuden päivän ikävöityä, lämmintä loimua.

Sinä siunattu Vapaus, katso tässä minä olen, ota minut, sieluni, sydämeni kaikkeni! **Maila Talvio.**

1906.

Epäilemättä seisoo kansamme nyt ajanjakson alussa, jonka tunnusmerkkinä tulee olemaan niin perinpohjainen yhteiskuntaolojemme mullistus ja uusien muotojen luominen yhteiskunnalliselle elämälle maassamme, jonka vertaista meillä ennen ei ole nähty. Ylempiä luokkiamme edustava säätylaitos oli, sen on jo tarkkaava aikoja huomannut, osoittautunut täydelleen mahdottomaksi mitään uutta aikaan saamaan, kietoutuen kiihkokansallisuuden ja kapitalististen ryhmien synnyttämiin turhanpäiväisiin riitoihin. Näin ollen se valmisti tietä samanlaisen porvarillisen kansallisuuskiihkon pohjalla seisoville venäläistytämispurrinnoille maassamme, ja sortui heti kuin juureton puu, osa taipui, toinen murtui.

Maamme kapitalistisen kuoren alla oli kumminkin sen vastakohtana ja synnyttämänä alempien kansanluokkien itsetajunta kehittynyt, voimat järjestyneet. Tätä kehitystä vieras sortokin mahtavasti on lisännyt. Se yhdisti puolueemme vielä veljenseuraan venäläisten toveriemme

kanssa, joiden järjestöä vielä venäläisten kapitalististen yhteiskuntakerrosten ajaman imperialistisen ulkopolitiikan haaksirikko voimakkaasti edisti. Näissä edullisissa olosuhteissa onnistui puolueemme sanomattoman nopeasti saada toiminnalleen sellainen menestys, että viime suurlakon kautta venäläinen sortovalta saatiin murretuksi. Omankin maan kapitalistiset yhteiskuntaryhmät, jotka edelläkäynyt sortokausi oli ruhjonut, taipuivat. Se suuremoinen uudistustyö, joka kapitalismin maastamme oli lopullisesti murtava, saatiin hyvää menestystä lupaavalle alulle.

Tosin ei kuitenkaan tämä kehitys tapahtunut vastustuksetta, eikä niin nopeasti kun olisi ollut suotava. Heti vierasvallan kukistettua nousivat murrettu kapitalistiryhmät jälleen omia vaatimuksiaan ajamaan. Ja vaikkakin jotenkin salassa, odottavat monet vanhoilliset ryhmät lahtarikaartinsa turvissa sellaistakin asiointilaa, joka mahdollisesti uudelleen voisi, ainakin joksikin aikaa teljetä yhteiskuntamme socialiseerautumisen nopeata kehitystä. Luonnollisesti ne tässä ensi sijassa vehkeilevät eduskuntamuutosta vastaan.

Selvään nämä pyrkimykset paljastaa prof. M. E. Schybergson tammikuun numerossa aikakauskirjaa »Finsk Tidskrift». Hänen sanansa kuuluvat jotenkin seuraavasti: Niinä päivinä, jolloin vieras sorto murrettiin, kävi myöskin selville, että sosialismi meillä oli kehittynyt voimakkaaksi, vieläpä siinä muodossa kun asianlaita oli Venäjällä. Negatiiviset, alasrepivät pyrkimykset ovat samat kuin siellä. Alas herrat, alas pääoma kuuluvat tunnussanat meilläkin. Menettely lakkoviikon aikana oli aina yksilyiskohtiinsa

samallinen kuin Liivinmaalla, jossa vallankumoukselliset jonkun aikaa pitivät käsissään melkoisia alueita.

Menetteleekö prof. Schybergson vakaumuksensa mukaan vaiko mustaamishalun ohjaamana, leimatessaan sekä venäläisen että suomalaisen sosialismin paljaaksi negatiiviseksi alasrepimiseksi, jos heidän on välttämätön taisteluissaan myöskin ruhjoa kapitalismin lahoja rakennuksia, emme käy päättämään. Ennen kaikkea todistavat hänen sanansa, paitsi että ne sisältävät perättömiä soimauksia, joihin jo tämän takia emme käy vastaamaan, täydellistä perehtymättömyyttä sosialismiin, siis asiaan, jota hän käsittelee.

Mainittu kirjoittaja jatkaa ylläsanotun lausuttuaan seuraavaan tapaan: Sosialistien paras tuki tänä hetkenä on se pelko, jonka he ovat muissa yhteiskuntaluokissa herättäneet. Sellaisetkin henkilöt, joiden mielestä sosialistisen ohjelman mukainen eduskuntalaitoksen uudistus*) on suurimmaksi onnettomuudeksi maallemme, pitävät kuitenkin ainoana mahdollisena keinona taipua sosialistien vaatimukseen, sillä ennen mitä hyvänsä kuin kun sisällinen sota. Onko tämä vakaumuksensa puolesta taistelemista? kysyy hän lopuksi.

Paitsi että nämä sanat paljastavat jo aikoja sitten salassa kyteneen mielipiteen, yrittää prof. Schybergson lisäksi yläluokkien puolustukseksi jälleen herättää porvarillisen kansallisuuskiihkon vireille. »Mikä on ruotsalaisen kansanaineksen kohtalo maassamme näin ollen oleva?» Sosialistien vaatimaan eduskuntaan, joka perustuu

---

*) Tässä tärkeässä kohden prof. S. huomaamattaan siis tunnustaa socialisteilla olevan muitakin kuin alasrepiviä pyrkimyksiä.

yleiseen äänioikeuteen ja on yksikamarinen, ei monta ruotsalaista edustajaa pääsisi. Onko ruotsalainen kansanaines vaieten katseleva, kuinka se työnnetään syrjään? »Tulevatko ne miehet, jotka ovat tästä kansanheimosta lähteneet ja aikaisemmin sitä edustaneet, nyt pettämään?»

Jätämme omaan arvoonsa prof. S:n kiihoitussanat ruotsinkieliselle väestölle maassamme sosialidemokratian mahdollisen kansallisuussorron johdosta. Jokainen, joka sosialidemokratiaa on ulkomailla seurannut, tietää, että se on sorrettujen kansallisuuksien paras turva. Vähäistä aikaisemmin oli prof. S samassa kirjoituksestaan sosialidemokratian tästäkin piirteestä huomauttanut, vaikka sen nyt pian unhoitti. Mutta ennen kaikkea surkutella prof. Schybergsonia tulee, ettei hän ole keksinyt yläluokan puolustukseksi parempaa kuin todisteitta leimata sosialisteja ja yrittämällä saada kansallisuuskiihkoa jälleen vireille. Onneksi tämä ei olisi maallemme, vähimmin sen ruotsinkieliselle vähemmistölle. Toivottavasti on ainakin maan ruotsinkielinen köyhälistö sen ansan huomaava, joka täten on viritetty ja jolla yritetään sitä saada harvain valtaa tukemaan.

Sillä selvemmin kuin tuskin kukaan on prof. S. nostonut äänensä yksikamarista eduskuntaa ja yleistä äänioikeutta vastaan, tukeakseen kukistuvaa harvainvaltaa. Hänen sanansa todistavat, ettei kaikissa piireissä meillä vieläkään olla eduskuntamuutoksen suhteen niin myöntyvällä kannalla kuin odotetaan, ja että sosialidemokratien meillä tulee pitää silmänsä auki. Kun ottaa huomioon, että »Finsk Tidskrift'iä» monessa suhteessa voidaan pitää ruotsinkielisen ylimysluokkamme mielipiteitten ilmaisijana, on asialla sitä

suurempi merkitys, sillä kaikki tietävät, että melkoinen osa nykyisestä hallitusvallasta on tämän puolueen käsissä ja että sillä on valtiopäivilläkin 2 säätyä hallussaan.

Näin ollen käy siis eduskuntalaitoksemme uudistuksen ja monien muitten reformien toteuttaminen yhä epävarmemmiksi. Taantumus meillä nostaa päänsä jälleen, samaan aikaan kuin Venäjällä hallituksen toimeenpanemat telotukset jatkuvat. Syyttä ei prof. Schybergson huomauta, että olot naapurimaassa meidänkin oloihimme suuresti vaikuttavat.

Näin on puolueemme nykyään suuren koetuksen edessä. Kykeneekö se uudelleen murtamaan telkeet ja avaamaan jälleen tukkeutuvan uoman, se on kysymys. Voimat on koottava, keskitettävä, sillä ratkaisun päivä lähenee nopeasti.

ENEMMISTÖVAALIT VAIKO SUHTEELLINEN VAALITAPA?

(Ulkomaalaisten puoluetoverien lausuntoja.)

V.

Hj. Branting (Tukholma): En luule, että esittämämme kysymykseen voidaan yleispätevästi vastata. Useimmilla Europan sosialistisilla puolueilla on suhteelliset vaalit ohjelmassaan, mutta yksityiskohdissa mielipiteet kyllä eroavat toisistaan. Belgialaiset puoluetoverimme ovat tuoneet esiin järjestelmänsä heikkouksia — ja heillähän on

ainoa (suhteellinen) järjestelmä, jota yleisissä valtiollisissa vaaleissa on käytännössä koeteltu; he ovat osottaneet, ettei suhteellisuus tule oikein turvatuksi, kun ei koko maa ole *yhtenä* vaalipiirinä. Mutta Belgiassahan asutuksen taajuus ja pieni pinta-ala tekevät olosuhteet aivan poikkeukselliseksi.

Meille ruotsalaisille ei näihin saakka ole suhteellista järjestelmää tarjottu *rehellisesti*, s. o. sellaisena, että se turvaisi määrätyn enemmistön vaikutusvallan valtiopäivillä. Yksikamarijärjestelmän kanssa on se sitävastoin elimellisessä riippuvaisuussuhteessa, varsinkin jos kapitalistisen yhteiskunnan luonnollisten sosialisten puoluejakojen lisäksi tulee muita ryhmyksiä kielen ja kansanheimojen mukaan. Mutta se täytyy saada hyvin yksinkertaiseksi, jott'ei kansa, jolle koko järjestelmän ajatuksenkulku on siihen saakka ollut vieras, alkaisi epäillä että koko tuon uuden mutkailun tarkoituksena on vain estää kansanmiestä pääsemästä oikeuksiinsa. Ruotsissa on meidän oikeistollamme juuri ollut sellainen tarkoitus, ja sen on kansa ymmärtänyt ja keksinyt, niin ettei täällä voi toistaiseksi olla puhetta muusta kuin meidän vanhasta järjestelmästämmä, yhden miehen piirien vaaleista, parannettuna sentään jälkivaaleilla. Meillä on myös tarpeen se etu, minkä tämä järjestelmä mahdollisesti suo kansan syville riveille, sillä ainoastaan hyvin *vankka* enemmistö meidän toisessa kamarissamme voinee merkitä jotain ensimmäisen kamarin rinnalla.

Niin täydellisessä uudistuksessa kuin mikä teillä Suomessa on nyt odotettavissa, näyttävät siis suhteelliset vaalit kyllä ansaitsevan tulla käytäntöön, *jos* ne voidaan järjestää käytännöllisellä tavalla. Työväellä ei järjestyneenä

puolueena ole mitään erityistä syytä pelätä niitä, sillä sen keskuudessa on yhteenkuuluvaisuus luonnostaan voimakkaampi kuin useissa väliryhmissä. Mutta joka tapauksessa edellyttää suhteellinen vaalijärjestelmä hyvää puoluejärjestöä ja kuria.

VI.

Chr. Hornsrud (Kristiania): Minä pidän enemmistövaaleja jälkivaaleilla ja yhden miehen piireissä täydellissimpinä esitetyistä vaalitavoista. — Että asetan ne suhteellisten vaalien edelle, johtuu erikoisesti seuraavista perusteista:

Suhteellisissa vaaleissa otaksun, ettei voi katsoa valitsijain varsinaisesti ratkaisevan asioita, vaan tapahtuu ratkaisu lopullisesti uuden taistelun kautta eri puolue ryhmien välillä kansaneduskunnassa.

Sen sijaan että eduskunnan pitäisi mahdollisimman suurena määrin olla valitsijain enemmistön kannan koottuna ja puhtaana ilmaisuna, enemmistön tahdon *toimivana* edustajana, tulee siitä suhteellisten vaalien kautta enemmän kiistelevä kuin toimiva laitos.

Sitä paitsi edistää suhteellinen vaalijärjestelmä monien puolueitten syntymistä — useampain puolueitten kuin mitä todella on tarpeen. Sen olemme kokeneet kunnallisvaaleissamme, joissa suhteelliset vaalit ovat useita vuosia olleet käytännössä.

Lopuksi en tahdo jättää viittaamatta paljon puhuvana merkinä siihen tosiasiaan, että sillä hetkellä kun valta

alkaa luisua vanhoillisten käsistä, yrittävät he saattaa käytäntöön suhteellisia vaaleja viimeisenä keinona säilyttääkseen valtaansa vielä jonkun aikaa. Se on myös meidän kokemuksemme.

MARXIN TEORIA JA OIKEUDEN AATE.

Marxin sosialismi perustuu hänen yhteiskuntafilosofiaansa, n. s. materialistiseen historiankäsitykseen. Tämän mukaan yhteiskunnallisen elämän pohjana ovat tuotanto- ja vaihtosuhteet. Näistä ovat viime sijassa kaikki muut yhteiskunnalliset ilmiöt: valtiolliset laitokset, oikeusolot, vieläpä uskonto, siveysoppi tiede ja taidekin, riippuvaisia. Marxin tunnettu ystävä ja hengenheimolainen Friedrich Engels esitti tämän ajatuksen Marxin hautajaisissa v. 1883 pitämässään puheessa seuraavilla sanoilla: Niinkuin Darwin keksi elimellisen luonnon kehityslain, samaten Marx keksi ihmiskunnan historian kehityslain, sen kaikenlaisten aatteellisten lisäkkeiden peittämän yksinkertaisen tosiasian, että ihmisten ennen kaikkea ensin täytyy syödä, juoda, asua ja vaatettaa itsensä ennenkuin saattavat harjottaa politiikkaa, tiedettä, taidetta, uskontoa, j. n. e., että siis välittömien aineellisten elintarpeitten tuotanto ja sen mukana jonkun kansan tai aikakauden kulloinkin voimassaoleva taloudellinen kehitystaso on se perustus, josta valtiolliset laitokset, oikeuskäsitykset, taide, vieläpä uskonnolliset käsitykset ovat kehittyneet ja josta ne

siis täytyy selittää — eikä niinkuin tähän asti on tapahtunut, päinvastoin.

Inhimilliset yhteiskunnat ovat niinkuin luontokin lakkaamattoman kehityksen alaiset, ja kaikki kehitys tapahtuu Marxin mukaan vastakohtien kautta. Kun nyt, niinkuin jo huomautettiin, yhteiskuntaelämän pohjana ovat taloudelliset olot, niin ne vastakohtat, joiden kautta yhteiskunnallinen kehitys tapahtuu, ovat taloudellisissa oloissa esiintyviä vastakohtia. Tällainen vastakohta syntyy silloin kun vallallaoleva talousjärjestelmä, s. o. voimassaoleva tuotannon järjestys ja sen oikeudellisena ilmauksena oleva omaisuusjärjestys, joutuu ristiriitaan n. s. tuotantovoimain kanssa, joilla Marx tarkoittaa etupäässä, vaikkei yksinomaan, tekniikkaa. Kun näet tuotantovoimat kehittyvät sille kannalle, että vallitseva talousjärjestelmä ei enää ole niiden todellisena vastineena, vaan siteenä, joka ehkäisee niitä pääsemästä täyteen vaikutukseen, silloin tuotantovoimat nousevat ikäänkuin kapinaan talousjärjestelmän muotoja vastaan ja taloudellisessa elämässä syntyy syvälisiä häiriöitä. Tämä ristiriita käy lopulta sietämättömäksi. Vanhan talousjärjestelmän aika on silloin täytetty, ja tuotantovoimat luovat uuden itseään paremmin vastaavan taloudellisen järjestyksen. Viimemainitun muuttuessa muuttuvat myöskin siihen perustuvat uskonnolliset, siveelliset, valtiolliset ja oikeudelliset olot, sanalla sanoen kaikki ne ilmiöt, joita Marx sanoo ideologisiksi.

Erityisesti on merkille pantava, että Marxin käsityksen mukaan myöskin tätä nykyä on olemassa sovittamaton ristiriita nykyajan korkealle kehittyneiden tuotantovoimain, sen koneisiin ja yhä täydellisemmäksi kehitettyyn työn-

jakoon perustuvan tuotannon ja voimassaolevan kapitalistisen talousjärjestelmän välillä. Todistuksena sen olemassaolosta ovat nuo yhä uudistuvat häiriötilat, joita sanotaan liikepuliksi. Mainittu ristiriita ilmenee muuten siinä, että kun tuotanto tätänykyä on yhteistuotantoa, s. o. useampain henkilöiden yhteistoimintaan perustuvaa, ovat tuotantovälineet: koneet, raaka-aineet j. n. e. ja myöskin valmiit tuotteet yksityisten omaisuutta. Se ilmenee vielä siinäkin, että kun esim. yksityisessä teollisuuslaitoksessa tuotanto on yksityiskohtia myöten tarkoin suunniteltu ja järjestelty, vallitsee koko yhteiskunnan tuotannon alalla täydellinen epäjärjesteys. Jokainen tehdas valmistaa tuotteensa umpimähkään tarkkaan tietämättä, kuinka paljon sen tuotteita tarvitaan ja kuinka paljon niitä saattaa mennä kaupaksi.

Se sisäinen ristiriita josta nyt on ollut puhe, ilmenee kuitenkin pinnalla, s. o. ihmisten tietoisuudessa, toisessa muodossa, mm. luokkataistelun muodossa. Eri luokat edustavat nim. joko vanhaa, voimassa olevaa talousjärjestelmää tai sitä uutta talousjärjestelmää, joka tuotantovoimien kautta pyrkii esiin. Kommunistisessa manifestissa Marx ja Engels jo lausuvat sen jyrkän väitteen, että kaikkien tähänastisten yhteiskuntien historia on ollut luokkataistelun historiaa.

Kapitalistisen talousjärjestelmän ja nykyajan tuotantovoimien välinen ristiriita ilmenee tietysti kapitalistiluokan ja proletariaatin välisessä taistelussa. Marxin mukaan ei saata olla epäilystä siitä, mitenkä tämä ristiriita ja luokkataistelu on päätyvä. Pienten teollisuusyritysten häviäminen, tuotannon keskittyminen yhä isompiin laitoksiin, osake-

yhtiöiden lisääntyminen, muutamien suurten tuotanto- ja liikeneuvojen, esim. rautateiden, joutuminen valtion haltuun osottaa mihin suuntaan kehitys on kulkemassa: tuotantovälineet ovat siirtymässä yksityisiltä kapitalisteilta yhteiskunnan haltuun. Kun tuotantovoimat ja kapitalismin välinen ristiriita on kehittynyt huippuunsa, täytyy kapitalismin itsestään luhistua kokoon. Köyhälistö, jonka asema kapitalistisen järjestelmän vallitessa Marxin mukaan käy yhä kurjemmaksi, on samalla anastava haltuunsa valtiovallan ja julistava tuotantovälineet yhteiskunnan omiksi. Luokkajako on silloin itsestään häviävä, ja sosialismi on toteutunut.

Luokkien syntyminen on, sanoo Engels, ollut aikanaan historiallisesti välttämätön. Niin kauan kuin yhteiskunnan työ tuotti vain vähän enemmän kuin tarvittiin kaikkien välttämättömimmäksi elatukseksi, niin kauan kuin työ vaati yhteiskunnan suuren enemmistön koko ajan tai melkein koko ajan, niin kauan yhteiskunnan välttämättömästi täytyi jakaantua eri luokkiin. Tuon yksinomaan ruumiillisessa työssä ahertavan suuren enemmistön rinnalle syntyy suorastaan tuottavasta työstä vapautettu luokka, joka hoitaa yhteiskunnan yhteiset asiat, jolla on käsissään työn johto, valtion hallitus, oikeuden hoito, joka harjoittaa tieteitä ja taiteita. Työnjaon laki on siis luokkajaon perustuksena.

Luokkajako perustuu siis tuotannon riittämättömyyteen, siihen, että ihmistyö ennen tuotti niin vähäsen. Kun nykyiset tuotantovoimat pääsevät täysin kehittymään, niin ne, sanoo Engels, tulevat poistamaan luokkajaon. Jo kolmekymmentä vuotta sitten hän vakuutti, että tämä kehitysaste oli

saavutettu, se kehitysaste, jolloin luokkajako ei ole ainoastaan tarpeeton, vaan suorastaan vahingollinenkin.

Sosialismin toteutumisen ehtona siis Marxin mukaan, että nykyajan tuotantovoimain ja kapitalistisen järjestelmän välinen ristiriita on kehittynyt äärimmäisyyteensä ja että ihmistyön tuottavuus on kehittynyt niin korkealle asteelle että luokkien olemassaolo on tarpeeton. Vaikka olisimme kuinkakin vakautuneita siitä, että kapitalismi ja luokkain olemassaolo on ristiriidassa oikeuden, vapauden ja yhdenvertaisuuden aatteiden kanssa, vaikka meillä olisi kuinkakin paljon hyvää tahtoa tehdä vanhasta järjestelmästä loppu, emme kuitenkaan voisi panna sosialistista järjestystä toimeen, ellei mainittuja edellytyksiä ole olemassa. Mutta kun nämä edellytykset kerran ovat olemassa, on sosialistinen yhteiskunta syntyvä kapitalistisesta yhtä välttämättömäsi kuin luonnossa toinen ilmiö seuraa toista. Marx ei perusta sosialismiansa siihen että sosialistinen yhteiskunta tyydyttää oikeuden ja kohtuuden vaatimukset paremmin kuin kapitalistinen järjestelmä. Hän ei perusta sosialismia oikeuden aatteeseen, syystä että oikeuden aate, samaten kuin muutkin aatteet, on hänen käsityksensä mukaan vain toisarvoinen ilmiö. Kun näet ihmisissä on herännyt se vakaumus, että vallitsevat yhteiskunnalliset laitokset ovat järjettömät ja kohtuuttomat, niin tämä tosiasia on Marxin mukaan vain ilmauksena siitä, että tuotannon metodeissa ja vaihdon muodoissa on tapahtunut muutoksia, joiden kanssa entisiin taloudellisiin oloihin mukaantunut yhteiskuntajärjestys ei enää ole sopu-soinnussa. Koska siis talous yksin on ensiarvoinen ilmiö, niin Marx tahtoo perustaa sosialistisen teoriansa yksinomaan

taloudellisiin seikkoihin ollen sitä mieltä, että jos hän voi todistaa, että sosialismi määrätyllä yhteiskunnallisella kehitysasteella on *taloudellisesti* välttämätön, hän samalla on todistanut, että se silloin myöskin on ainoa *oikeudenmukainen* järjestelmä.

Valaiseva on tässä suhteessa m. m. seuraava Engelsin lausunto: Jos meillä ei olisi nykyisen työntuotteiden jakotavan ja sen aiheuttamain räikeiden viheliäisyyden ja ylellisyyden, nälänhädän ja ahmaamisen vastakohtien lähenevästä häviämisestä parempaa vakuutta kuin se tietoisuus, että tämä jakotapa ei ole oikeudenmukainen, niin asiamme olisi huonolla kannalla ja me saisimme odottaa hyvinkin kauan. Keskiajan mystikot, jotka haaveilivat lähenevästä tuhatvuotisesta valtakunnasta, olivat jo selvillä luokkavastakohtien vääryydestä. Uudenajan historian kynnyksellä huutaa Tuomas Münzer julki saman asian. Englannin ja Ranskan porvarillisessa vallankumouksessa kajahtaa sama huuto — mutta turhaan. Ja jos tämä luokkaerotusten ja luokkavastakohtien poistamisen vaatimus, joka vuoteen 1830 saakka ei voinut innostuttaa työtätekeviä ja kärsiviä joukkoja, nyt saavuttaa miljoonakertaista vastakaikua — niin mistä se johtuu? Siitä, vastaa Engels, että kapitalistisen tuotantotavan synnyttämät tuotantovoimat samaten kuin sen luoma hyödykkeiden jakojärjestelmä ovat joutuneet sovittamattomaan ristiriitaan itse tämän tuotantotavan kanssa, vieläpä siinä määrässä, että seurauksena täytyy olla sellainen tuotanto- ja jakotavan mullistus, joka poistaa kaikki luokkaerotukset, ellei koko uudenaikainen yhteiskunta ole joutuva perikatoon. Tähän kouraantuntuvaan, aineelliseen tosiasiaan, mutta ei tämän

tai tuon kamarissaistujan käsitykseen siitä, mikä on oikeata ja väärää, perustuu nykyaikaisen sosialismin voitonvarmuus.

Joskus näkee kirjallisuudessa väitettävän, että Marx perustaa sosialisminsa n. s. lisäarvon siveelliseen epäoikeutukseen. Työmies kärsii muka vääryyttä, kun lisäarvo, jonka hän on työllään tuottanut, joutuu kapitalistille, ja tämä vääryys on poistettavissa vain siten, että kapitalistisen järjestelmän sijaan pannaan sosialistinen. Tämä väite ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Päinvastoin Marx lisäarvot teoriaansa esittäessään lausuu m. m. seuraavat merkilliset sanat: Se seikka, että työvoiman jokapäiväinen ylläpito maksaa (Marxin käyttämän esimerkin mukaan) vain puolen työpäivää, vaikka työvoima voi vaikuttaa, toimia koko päivän, että niinmuodoin se arvo, jonka sen käyttäminen luo yhdessä päivässä, on kaksi kertaa niin suuri kuin sen oma arvo, on erityinen onni (työvoiman) ostajalle, mutta ei suinkaan mikään vääryys (työvoiman) myyjää kohtaan. Kapitalistille on erinomainen onni se, että hän tavaramarkkinoilla tapaa työvoimassa tavarant, jolla on se ominaisuus, että sen käyttäminen luo enemmän arvoa kuin sillä itsellään on, eikä työmiehelle tapahdu vääryyttä, kun hän saa työvoimastaan sen todellisen arvon, jonka taas määräävät työvoiman ylläpitämiseen ja uudistamiseen tarpeelliset kustannukset. Koska lisäarvo on luonnollinen ja välttämätön seuraus kapitalistisen tavarantuotannon omasta olemuksesta, niin Marxin kannalta on oikeastaan varsin joutava kysymys, onko se eettisesti oikeutettu vai ei. Sen sijaan hän koettaa osoittaa, mitenkä lisäarvo puolestaan *taloudellisesti* vie niihin ristiriitoihin, joihin kapitalismin kerran hänen käsityksensä mukaan täytyy kukistua.

Siveelliset, eetilliset näkökohdat ovat aivan vieraita Marxin käsityskannalle. Oikeuden ja oikeudenmukaisuuden aatteella ei ole itsenäistä sijaa hänen teoriassaan. Mutta vaikka tämä aate ei esiinnykään niin sanoakseni virallisesti hänen opissaan, huomaa kuitenkin, että hänen teoksissaan sittenkin käy jonkinlainen moraalinen pohjavirtaus. »Das Kapital» teoksessa se voimakkaasti ilmenee esim. niissä lyhyissä sarkastisissa letkauksissa, joita hän antaa Englannin silloisille tunnottomille riistäjäkapitalisteille.

Marxin mukaan eivät siis aatteet, toisin sanoen ihmisten tietoisuus ja heidän tietoinen toimintansa ole itsenäisellä, määrävällä tavalla vaikuttaneet historiallisen kehityksen kulkuun ja suuntaan. Ihmisten tietoisuus ei ole luonut niitä oloja, joissa he elävät, vaan nämä olot ovat luoneet heidän tietoisuutensa ja antaneet sille sen sisällyksen. Näiden olojen, ensi sijassa taloudellisten olojen kehitys noudattaa omia lakejansa, jotka ovat yhtä järkähtämättömät kuin luonnonlait. Taloudellinen kehitys tapahtuu tosin ihmisten välityksellä, mutta kokonaan heidän tahdostaan riippumatta. Ihmisten omat teot vievät näet edeltäpäin arvaamattomiin seurauksiin, uusiin tekoihin, joita ihmiset eivät ole alkuansa tarkottaneet, ja täten oloihin, joihin he eivät ole tietoisesti pyrkineet. Ihminen ei siis ole johtanut taloudellista kehitystä, vaan päinvastoin tämä kehitys on hallinnut häntä ja temmannut hänet mukaansa. Mutta Marx ja Engels väittävät, että näin ei tule aina olemaan laita. Ihmiset ovat olleet riippuvaisia talouden pakosta, syystä että he eivät ole tunteneet oman yhteiskunnallisen toimintansa lakeja; nämä lait ovat heille tähän asti olleet tuntemattomia, vieraita valtoja, joiden alle heidän on

täytynyt vasten lähtöäänkin alistua. Mutta kun sosialismi toteutuu, niin silloin ihmiset jo ovat oppineet tuntemaan nämä lait ja saattavat hallita ja käyttää niitä edukseen. Sosialismi vapauttaa ihmiset talouden pakosta. Vasta sitten ihmiset luovat historiansa täysin tietoisesti, vasta sitten heidän toiminnallaan on juuri ne seuraukset, joita he ovat tarkoittaneet. Ihmiskunta tekee silloin, sanoo Engels, hyppäyksen välttämättömyyden valtakunnasta vapauden valtakuntaan.

Engelsin mukaan ihmiskunta siis kerran on pääsevä sille kannalle että se kykenee tietoisesti määräämään omat kohtalonsa. Epähistoriallisena on kuitenkin hyljättävä se hänen väitteensä, että ihmiset sosialismin toteutuessa jonkinlaisen äkillisen hyppäyksen kautta voisivat muuttua taloudellisten olojen orjista niiden herroiksi. Oikeampi on kai se ajatus, että kehitys tässä kohden tapahtuu vähitellen, että, niinkuin ihmiskunta vähitellen on saattanut luonnon yhä täydellisemmin palvelemaan tarkoituksiansa, samaten se myöskin vähitellen yhä itsetietoisemmin kykenee hallitsemaan ja määräämään yhteiskunnallisen kehityksen suuntaa. Mutta ihan kokonaan ei ihmiskunta milloinkaan, ei sosialisminkaan toteutuessa, voi vapautua luonnon ja talouden pakosta — tällöinen oletamus olisi muuten ristiriidassa senkin kanssa mikä materialistisessa historiantähtäyksessä on oikeutettua. Mutta jos nyt kerran myönnetään, että ihmisten tietoisuus on jossakin määrin vallinnut tähänastistakin kehitystä, niin siitä seuraa, että myöskin ihmisten toimintaa johtavilla aatteilla on ollut itsenäisempi merkitys historiassa kuin Marx niille myöntää.

Siitä syystä on ihmisten tietoisuudelle ja aatteille myöskin sosialismin perusteluissa myönnettävä itsenäinen sija.

Täten on selitettävissä, minkä vuoksi useat sosialistiset teoreetikot tätä nykyä hakevat sosialismille myöskin eetilistä pohjaa. Heidän mielestään Marxin perustelu on yksipuolinen ja riittämätön. Marx ei ole näyttänyt toteen sosialismin välttämättömyyttä siitä yksinkertaisesta syystä, sanovat he, että on ihan mahdotonta *edeltäpäin* sitovasti näyttää toteen jonkun vastaisen kehitysasteen objektiivinen välttämättömyys. Mutta jos sosialismi toteutuu, on varmaan tutkijain viehättävimpiä tehtäviä oleva perästäpäin selvittää ne syyt, jotka välttämättömästi ovat vieneet tähän tulokseen. Myöskin se Marxin väite, että nykyisessä kapitalistisessa yhteiskunnassa on olemassa sovittamattomia taloudellisia ristiriitoja, on sosialistienkin puolelta alkanut joutua epäilyksen alaiseksi. Niinpä on venäläinen M. Tugan-Baranowsky äskettäin julkaisemassa Marxin järjestelmän kritiikissä koettanut todistaa, ettei tällaista ristiriitaa ole ensinkään olemassa. Sen sijaan on hänen mielestään kapitalistisessa talousjärjestelmässä olemassa toinen sisäinen ristiriita, johonka tämän järjestelmän hänen mielestään kerran täytyy sortua, se nim. että kapitalistinen talous tekee työntekijästä pelkän taloudellisen välikappaleen, samalla kuin se kuitenkin yhä laajemmalle levittää sitä oikeuskäsitystä, että jokainen ihmispersoona on itsessään korkein tarkotusperä eikä vain toisten välikappale. Tässä siis ilmeinen pyrkimys saada sosialismille eetilistä perustusta.

Mutta olkoonpa niinkin, että Marxin perustelut ovat yksipuoliset ja riittämättömät, olkoonpa niinkin, että

socialismin objektiiviset edellytykset eivät ole kaikki sellaisia kuin hänen esittämänsä, joka tapauksessa hän on vakuuttavasti osottanut, että socialismin toteutuminen ei riipu subjektiivisista päähänpistoista, ja että voimassa olevaa talousjärjestelmää ei voida mielivaltaisesti, miten hyvänsä ja milloin hyvänsä, muuttaa toiseksi. **J. Forsman.**

TORPPARIT JA TYÖVÄENLIKE

On jo yleiseen tunnettu seikka, että Suomen sosialidemokratisen puolueen ohjelma maalaisoloihin nähden on puutteellinen ja kaipaa uudistusta sekä täydennystä. Varsinkin on huomattava, että ohjelma sangen pintapuolisesti ottaa selvitteläkseen niitä epäkohtia, joihin yksityisten maanomistus maaseudulla on johtanut ja sivuuttaa etenkin koko torppari- sekä irtaimen väestön kysymyksen vain parilla sanalla. Molemmat nämä viimeksimainitut väestöryhmät ovat kumminkin luokkia, joiden taloudellinen asema maalaisolojen kehittyessä on epäilemättä yhä enemmän kärjistynyt kapitalistiseen suuntaan. On niin ollen toivottava, että pian kokoontuva, yleinen koko maata käsittävä torppankokous myöskin ohjelmakysymykseen nähden tulee tärkeäksi. Toivomalla tätä tahdomme seuraavassa tarkastella lähemmin, kuinka ja missä suhteessa juuri torppariväestön asema kapitalistisen yhteiskuntakehityksen kautta joutuu vaaraan, tai on jo joutunut.

Kapitalistisella talousjärjestelmällä ymmärrämme sellaisia taloudellisia ja yhteiskunnallisia oloja, joissa koko taloudellinen elämä johdetaan kokonaan muutamien yksityisten pääoman, kapitaalinen etujen mukaan. Heidän hallussaan on kaikki pääoma, jota koko yhteiskunta tarvitsee, mutta he sitä käyttävät vaan saadakseen pääomalleen mahdollisimman suuren voiton, huolimatta siitä, että tämän kautta laajojen kansankerrosten taloudellinen ja yhteiskunnallinen asema joutuu mitä surkeimmasti poljetuksi.

Meillä Suomessa useimmat maaseutuväestön kerrokset ovat joutuneet kärsimään tällaisen kapitalistisen kehityksen valtaan päästessä maassamme.

Tilallisiltakin, jotka kumminkin ovat edullisimmassa asemassa, on se varsinkin metsähuijausten kautta vienyt metsät, kalvanut maat paljaksi; monissa osissa maata on se heidät vähitellen köyhdyttänyt, saattanut maalta ja konna. Monet kunnat keski- ja itä-Suomessa ovat jo suureksi tukkiyhtiöitten hallussa. Entiset tilalliset asuvat joko tilattomina entisillä kotipaikoillaan tai ovat Amerikkaan siirtyneet.

Tilallinen väestö on kumminkin kuten sanottu vähimmin kärsinyt. Enemmän kapitalistinen kehitys on tuntunut tilattomien aseman huonontumisessa. Metsän arvon noustua eivät he enää kuten ennen ole päässeet uudisviljelyn kautta maahan kiinni. Täten vasta oikeastaan on syntynyt varsinainen irtain maalaistyöväen luokka, joka yhtämittaa lisääntyy ja polkee näin ollen keskenäisessä työhaussa ennestään alhaisia palkkoja. Kunnallisten veroluetteloiden mukaan, joihin kuitenkin ainoastaan

suurituloisin irtain väestö on otettu, oli näillä väestönkerroksilla v. 1900 keskimäärin vaan 360 Smk vuosituloja. Osissa maata onkin tämän väestön keskuudessa syntynyt, aseman suoranaisten huonontumisen johdosta, voimakas siirtolaisuus, osittain se siirtyy yhä runsaammin kaupunkkeihin, jossa se talvisin säännöllisesti kärsii työnpuutetta ja nälkää. Maalaistyöväki onkin näin ollen ollut se osa maaseutuväestöä, joka ensimmäisenä on työväen aatteesta hakenut apua.

Aivan erityisellä tavalla on kapitalismi mullistanut torppariväestömmen taloudellisia oloja.

Torppariluokka ei ole puhtaasti mikään palkkatyöläisluokka, mutta molempien edut kuuluvat kumminkin jotenkin läheisesti yhteen. Varsinkin sellaisten torpparien, joitten viljelys on vähänkin suurempi, taloudellinen toimeentulo perustuu milt'ei kokonaan juuri torpan tuotantoon. Mutta juuri tässä kohden hän on samassa asemassa kun tavallinen työmies. Samalla lailla kun kapitalismi riistää työmieheltä hänen työnsä tulokset ja tuomitsee hänet elämään alituisessa taistelussa nälkää vastaan, samaten se riistää torpparilta toimeentulonsa lähteen, hänen torppansa viljelyksineen, pakoittaa hänet siinä raatamaan otsansa hiessä, saamatta itse kumminkaan nauttia työnsä tuloksia.

Se osa maalaisväestöä, joka torpparien nimellä kulkee ei ole vähäinen. Virallisen tilaston mukaan oli niitä v. 1901 67,083. Luemme kumminkin torppareiksi ei ainoastaan, kuten virallisessa tilastossa, sellaiset torpparit, joiden maa-ala on niin suuri, että sen viljelykset pääasiassa elättävät asujansa, vaan myöskin lisäksi käsityöläiset, mäkitupalaiset ja muut, joilla on vuokrattuna pieni maakappale. Tällöin

nousee torpparien luku ainakin 100,000, hyvin luultavasti suuremmaksikin. Nämä kaikki ryhmät muodostavat nimitäin juuri siinä kohden kokonaisuuden, että niitten taloudellinen toimeentulo enemmän tai vähemmän on riippuvainen siitä maapalstasta, jonka ovat vuokranneet.

Torppariluokka se on, joka suurimmaksi osaksi parina viimeisenä vuosikymmenenä on korpemme perannut ja saattanut maat viljellyiksi, ja siis puolestaan mahtavasti vaikuttanut siihen, että maan yleinen hyvinvointi on kasvanut ja kansallisuustunne vahvistunut. Nyt uhkaavat taloudelliset olot kuitenkin aivan perinpohjin koko torppariluokan olemassa oloa, jopa ne ovatkin sille melkoisia kolauksia antaneet.

Tutkiessamme lähemmin muutoksia torpparioloissa ei meillä ole käytettävänäamme mitään ainehistoa, mutta tähän kuuluvat seikat ovat kumminkin niin tunnetut, että niitä ei kukaan kieltäne.

Torppariluokalle on viime ajat tuoneet mukanaan ennen kaikkea muutoksia heidän vuokraoikeutensa laadussa. Aikaisemmin oli torpparilla vakinainen, useissa osissa maata varman sopimuksen mukaan perintönä kulkeva vuokraoikeus, ja sielläkin, jossa vuokra-oikeus vuokrasopimuksen nojalla ei niin varma ollut, oli kuitenkin todellisuudessa aivan tavatonta, että torpparin häätöjä tapahtui, vaan kulki torppa säännöllisesti isältä pojalle. Nykyään asetetaan torpparille varsinkin suurtiloilla sopimusta tehtäessä yhä enemmän lyhyt vuokra-aika, koko vuokraoikeus on paljon entistään epävarmempi ja rajoitetumpi. Useissa osin maata ei torppareilla muuta kuin yksivuotinen vuokra-oikeus, hän ei koskaan ole varma saako

konnullaan pysyä vai ei. Ja joskin vuokrakausi on pitempi-aikainen, merkitsee tämä sängen vähän, sillä maanomistajille antaa vuokralakimme niin monta salatietä käytettäväksi, joiden avulla hän milloin hyvänsä voi häätää tällaisenkin torpparin. Tämä epävarmuus luonnollisesti jälleen saa aikaan, ett'ei hän uskalla ruveta maatansa voimaperäisesti viljelemään, kun ei tiedä, vaikka jo piankin työnsä tuloksen menettäisi. Täten joutuu paitsi torpparia välillisesti koko yhteiskunta kärsimään, sen maaomaisuus kun tulee huonosti käytettyä.

Tätä kehitystä torpparin vuokra-oikeuden huonontamiseksi on suuresti lainkäyttö meillä edistänyt. Perinnöllinen vuokraoikeus ei pitkiin aikoihin lakimiesten edessä armoa löytänyt ja laajat torpparipiirit tämän johdosta olivat pakoitettut vaihtamaan vakinaisen hallinto-oikeutensa lyhytaikaisempaan vuokrasopimukseen. Tämä torpparien vuokra-oikeuden huonontaminen on ensimmäinen merkki kapitalistisesta kehityksestä. Mutta niin pian kuin torppari täten on saatu turvattomampaan asemaan, seuraa toinen kehitysaste. Vuokraa korotetaan, asetetaan jos jonkinlaisia vuokraehtoja, ja joll'ei suostumusta synny, niin pois torpasta. Tämä onkin usein toivottu lopputulos, täten kun maanomistaja saa valmista viljelyskunnossa olevaa maata peltoonsa yhdistetyksi, päästen nauttimaan torpparin raivaamistyöstä. Torppari jää lisäämään entiseltäänkin lukuisaa tilatonta väestöä. — Kun kehitys käy näin, ei ole kummeksittava, että torpparin ja maanomistajan välille vähitellen on syvä juopa kasvanut, maaperä on kehittynyt tyytymättömyyden jopa luokkavihan kasvamiselle, joka ei kummallekaan puolelle ole toivottavaa.

Lukemattomat ovat ne torppariviljelykset, jotka yllämainitulla tavalla ovat hävitetyt ja liitetyt emätilaan, josta täten vähitellen on kasvanut suurtila; tällaista on meikäläisen suurviljelyksen kehitys luultavasti etupäässä ollut. Harva onkin se talo, jonka pelloilla ei siellä täällä löytäisi pieniä kiviroykkiöitä, tulensijojen ja kivijalkojen jäännöksiä, jotka muistuttavat entisen torpan paikkaa.

Erytisessä ja uusimpana aikana laajimmassa muodossaan on tämä torpparien häätäminen esiintynyt tukkiyhtiöitten ostamilla mailla. Näillä torpparit häädetään joka ikinen, mitä pikemmin sen parempi, ja jätetään maat metsistymään.

Mutta kaikki suurtilalliset ja ennen kaikkea metsäyhtiöt edustavat juuri maanomistajaluokkia, jotka enimmänsä ovat kapitalistisen hengen täyttämiä, heille kun torpparit ennen kaikkea ovat luokka, josta he voivat melkoisesti hyötyä. Joll'ei torpparin häätö aina ole tilallisen mielestä toivottava, torpparitan edustavat melkoista työvoimaa taloa viljellessä, on toinen keino jälellä, nimittäin vuokraehtojes koventaminen. Vuokranmaksujen koroittaminen onkin viime aikoina maassamme kaikkialla ollut huomattavissa, päättäen jo siitäkin, että useimmat torpparilait juuri tämän syyn takia ovat syntyneet. Monissa paikoin suurilla tiloilla, kuten Vujoella viime joulun aikana syntyneessä lakossa, oli lakon syynä täydellinen kiskomisjärjestelmä isäntäväen puolelta. Tällainen kehitys ei ole lopulta vähimmässä määrin huomattavissa pappilain torpparioloissa. Jokainen uusi seurakunnan paimen säännöllisesti päästessään uuteen virkaan korottaa torpparinsa veroja, muutenkin »laihaa» toimeentuloaan lisätäkseen. Sangen huomattava on

myöskin, että tarkat tutkimukset ovat osoittaneet, että vuokra hehtaarin suuruisesta maa-alasta suurtilojen torpissa on jopa puoltakin suurempi kuin pienituloilla.

Vuokranmaksu jälleen on ennen kaikkia työvuokran suorituksessa tullut kiristetyksi. Työpäivien lukua on lisätty, työehtoja kovennettu, työpäivien pidentämiselle panivat pari vuotta sitten syntyneet työlakot jonkun verran telkeitä. Monissa kohdin maatamme ovat kumminkin vieläkin tavalliset 12-14 tuntiset työpäivät, joista Varén tutkimuksissaan torpparioloista oli huomauttanut.

Samalla on kumminkin torpparin oikeudet yhä pienentyneet. Hänen oikeutensa torpan viljelijänä on supistettu, mutta ennen kaikkia taloudellisessa suhteessa niin tärkeä metsänkäyttö-oikeus on rajoitettu, usein ilman että torpparin velvollisuudet tämän kautta ovat vähentyneet. Viimeksi mainittu seikka, joka johtuu metsän arvon kohoamisesta, lienee epäilemättä yksi niitä seikkoja, jotka pahimman tyytymättömyyden molemmin puolin ovat aiheuttaneet, ja joka täydeksi tyytyväisyydeksi lienee vaikein ratkaista.

Nykyinen taloudellinen kehitys, jossa omistavien luokkien edut ovat määräävinä, osoittautuu siis sangen turmiolliseksi torppariluokalle, se joko kokonaan irroittaa sen viljelyksestään, heittäen sen palkkatyöläisen epävarmaan asemaan, tahi huonontaa se yleensä torpparin vuokra-aseman, koventaa vuokraehtoja, tuo mukanaan ylityötä ja pitkiä työpäiviä. Ei ole näin ollen kummeksittava, että torppariluokka viime aikoina yhä äänekkäämmin on ruvennut »tyytymättömyyttään» olevia oloja vastaan osoittamaan. Sen jälkeen kun turhaan ensin oli odotettu

torppariolojen parantamista säätyeduskunnalta ja josta seurauksena oli vuoden 1902 vuokralaki, joka ainakin välillisesti vaan on torpparioloja yhä enemmän kiristänyt, on torppariväestö viime aikoina aivan vaistomaisesti ruvennut järjestyneen työväen piireistä hakemaan asemalleen tukea. Ja epäilemättä on se tässä osannut oikeaan, sillä molemmat nämä väestöluokat, työväki ja torpparit, on ahdinkoon saattanut sama taloudellinen kehitys. Molemmat nämä luokat ovat myöskin siinä asemassa, että vasta sosialististen aatteiden valtaanpääsö voi lopullisen taloudellisten olojen parannuksen aikaan saada, ottamalla tuotantovälineet, pääoman ja maan, sekä niitten käyttöoikeuden määräämisen yhteiskunnan haltuun.

Edvard Gylling.

VALTION UUTISASUTUKSESTA.

Suurpiirteistä valtion uutisasutusta vaativat meillä räikeät yhteiskunnalliset ja kansalliset epäkohdat. Onhan valtava enemmistö kansastamme köyhälistöä, maata viljelevästä väestöstämme tilatonta, viehän joka vuosi yhä enenevä siirtolaisuus tuhansittain maamme parhaita poikia ja tyttäriä, ja onhan melkonen osa kansastamme hajallaan vierasten valtain keskuudessa, niin että sen kansallinen itsenäisyys on uhattu.

Köyhälistöstämme osottaa tilasto,¹⁾ että elättävästä väestöstämme, joka käsittää 915,282 henkeä on 489,928 henkeä eli 53,53 % siksi huonossa taloudellisessa asemassa, ettei sille ole voitu asettaa mitään kunnallisia veroja. Sen vuotuisten tulojen ei niin muodoin ole voitu arvioida nousevan henkeä kohti edes 200-600 Smkaan maalla ja 400-800 Smkaan kaupungeissa, s. o. alimpiin verotettaviin määriin. Taas kunnallista veroa suorittavista, joiden luku on kaikkiaan 425,354 henkeä, on 200,351 henkeä, eli 21,76 % elättävästä väestöstämme, täytynyt laskea 2 ja 3 äyriin veroluokkiin. Tulot näissä veroluokissa vaihtelevat, edellisessä alimmista verotettavista määristä 299-899 Smkaan maalla ja 599-1199 Smkaan kaupungeissa, jälkimmäisessä 300-900 Smkasta 399-1199 Smkaan maalla ja 600-1200 Smkasta 799-1599 Smkaan kaupungeissa. Siis tuollakin 21,76 %:lla on tulot, jotka töintuskin riittävät välttämättömiin tarpeisiin. Niin muodoin on elättävästä väestöstämme ainoastaan 24,71 % saavuttanut taloudellisen aseman jota voi pitää tyydyttävänä ja siitä ylöspäin.

Saattamalla köyhälistömme häviämään valmistamalla sille tilaisuuden tyydyttävän toimeentulon hankkimiseen uutisasutuksessa, edistäisi valtio sitäpaitsi suunnattomasti kansamme sosialista kehitystä. Silloin menettäisivät kapitalistit »reserviarmeijansa» joiden olemassaolo niin tavattomasti vaikeuttaa työväen taistelua palkkakysymyksessä. Hätä ja puute ei silloin pakottaisi ketään

---

¹⁾ Esityksemme tilastolliset tiedot olemme saaneet kotimaan ja ulkomaan virallisista tilastoista, osaksi suoraan sellaisinaan, osaksi laskemalla.

suostumaan tunnottomasti tarjottuihin, vaikka kuinka kehnoihin ehtoihin. Silloin vasta voitaisiin puhua sopimuksen vapaudesta.

Köyhälistömme häviämisen vaikuttaisi valtio uutisasutuksellaan 1:o suoranaisesti luomalla kokonaan uusia riittävän toimeentulon takaavia ansiotilaisuuksia ja 2:o välillisesti pakottamalla kapitalistit kohtuullisempaan tulojen jakoon työväen kanssa. Mahdollisesti tulisi tällöin useita, ehkä suuriakin kapitalistisia yrityksiä lakkaamaan palkkojen kohoamisen vaikuttaman kannattamattomuuden tai ulkomailla olevien parempien nylkemistilaisuuksien vuoksi. Minään tappiona ei tätä kuitenkaan voisi pitää taloudelliselle elämällemme, päinvastoin. Mitä ensimmäiseen tapaukseen tulee, saattaisi se vain taloudellisen toiminnan maassamme paremmin kulkemaan todellisten edellytysten viittaamaan suuntaan. Pääoman sijoittaminen ulkomaille taas vain enentäisi valtion uutisasutukseen turvautuvien lukua.

Tilatonta on virallisten tietojen mukaan melkein $\frac{3}{4}$ maata maata viljelevästä, elättävästä väestöstämme. (Tilattomiksi sanomme kaikki tähän väestöluokkaan kuuluvat, jotka eivät itsenäisinä talonpoikia hallitse siksi suurta maa-alaa, että se takaa viljelijälleen riippumattoman taloudelleen aseman.) Maata viljelevä, elättävä väestömme käsittää nim. kaikkiaan 426,423 henkeä. Näistä on manttaaliin pannun rälssi- ja veromaan omistajia 104,040, vahvistettua asukasoikeutta nauttavia kruununtalojen haltijoita 5186, yhteensä 109,226 henkeä eli 25,62 %

tilallisia; loput 317,197 henkeä eli 74,38% ovat tilatonta väkeä.¹⁾

Taloudellisen aseman parantaminen ei vielä yksinään saa oloihinsa tyytyväiseksi tätä maata viljelevän väestömme valtavaa enemmistöä. Niin kauan kuin siltä puuttuu oma koti ja kontu, jonka raivaamiseen yhä parempaan kuntoon se voi huoletonna sijoittaa työkykyisyytensä pääoman, tuntee se olevansa lapsipuolen tavoin syrjäytetty osuudestaan yhteiseen isänmaahan. Yhtä paljon, usein ennemmänkin, kuin edistymiselleen aineellisessa suhteessa, panee se arvoa kokoamiselleen yksityisistä maanomistajista riippuvasta asemastaan muitten vertaiseksi, itsenäiseksi kansalaiseksi, jonka vapautta rajoittaa vain kaikki sitova yhteiskunta. Tämän ovat todistaneet monet siirtolaisemme, monet kylmiin korpiimme asettuneet uutisasukkaamme. Itsenäisyyden kaipuu ja toivo sen saavuttamisesta on heidät saanut jättämään entiset paikkansa, lähtemään outoihin oloihin ja kieltäytykselliseen elämään.

Siirtolaisuudesta on jo edellisessä numerossa ollut Edv. Gyllingin yksityiskohtanen esitys; viittaamme sen vuoksi vain siihen.

Mitä lopuksi tulee kansamme hajallaan oloon, on suomalaisia ensiksikin Ruotsissa ja Norjassa tilaston mukaan yhteensä noin 40,000 henkeä. Täällä ne ovat vielä ainakin Ruotsissa järjestelmällisen ja karkean ruotsalais-

---

1) Maaseudulla asuu kuitenkin vielä 150,277 henkeä sellaista väkeä jolla ei ole mitään tarkempaa ammattia, kuten loisia, mäkitupalaisia, joilla ei ole maanviljelystä, tilapäisiä päiväläisiä, maankulkijoita, kerjäläisiä j. n. e. Tavallansa ovat nämäkin tilatonta väkeä, sillä suurimmaksi osaksi ovat ne lähteneet maataviljelevän väestön keskuudesta. Jos ne otamme laskuissa lukuun, on tilallisia vain 18,90%, tilattomia taas 81,10%.

tuttamisen alaisina. Amerikassa on kansalaisiamme siirtolaistilaston mukaan noin 150,000 á 160,000 henkeä, kun otetaan lukuun todennäköinen lisäkasvu ja vähennetään pois takasin palanneet. Joskaan ei Amerikassa suoranaisesti sorreta vieraita kansallisuuksia, on tämä valtio kuitenkin itseasiassa suuri eri kansallisuuksien sulatusuuni. Varsinkin on näin asiain laita kun on kysymyksessä kansallisuus, kuten meidän, joka on siellä muihin verraten kovin heikosti edustettuna. Vielä on kansalaisiamme Venäjän keisarikunnassa. Kuitenkaan ei heitä tarvitse mielestämme tässä lukuun ottaa, koska on toivoa että he sielläkin saavat ruveta viettämään vapaata kansallista elämää, niin pian kuin vallankumous on ehtinyt lopullisesti kukistaa keisarikunnassa vallitsevan yleisen sortohallituksen. Saamme siis kaikkiaan noin 200,000 hengen suuruiseksi sen osan kansaamme, joka erotettuna kansallisesta rungostamme jotenkin varmaan on omille onnilleen jätettynä häviävä meiltä tietämättömiin vierasten kansain keskuudessa.

Tämä kansamme hajaantuneitten osien yhteyteemme kerääminen näyttää ehkä monesta yritykseltä, jonka menestymisestä ei ole paljoakaan toivoa. Itsekään emme luule sen onnistuvan kaikkien 200,000 suhteen, mutta todennäköistä on kuitenkin, että heistä tulisi siirtymään emämaahan siksi suuri osa, että siitä suotuisissa oloissa voisi kehittyä kansallisuudellemme tuntuva lisä. Tähän toivoon on sitä enemmän syytä kun Skandinaavian suomalaiset ovat sekä yhteiskunnallisesti että taloudellisesti huonossa asemassa, mikäli tiedämme. Amerikan siirtolaisistamme taas on jo omin päinsä noin viides osa (30,000 á 35,000 henkeä) palannut takasin. Nämä ovat

pääasiallisesti olleet sellaista väkeä, joille on täyttynyt heidän nuoruudessa unelma: kerätä ensin varoja vierailuilla mailla ja sitten asettua takasin kotimaahansa taloudellisesti itsenäisinä. Mutta monen monta on sellaista siirtolaisistamme, jolle näin onnellisesti ei ole käynyt, joka vain on joutunut suosta allikkohon. Kuinka halukkaasti nämä palaisivatkaan kotimaahansa, jos vain tähän valmistettaisiin heille tilaisuutta.

Esittämämme epäkohdat poistava uutisasutus olisi vaikutukseltaan kansamme elämään kokonaan uudestaan luova. Se muuttaisi täydellisesti asemamme sekä sisään että ulospäin. Me saisimme sisällisen ehjyyden ja vapautemme tueksi, sanokaamme se rohkeasti, ulkonaisen vahvuuden.

Yllä olemme tehneet selkoa niistä tärkeistä syistä, jotka vaativat pikaista ja suurpiirteistä valtion uutisasutusta. Seuraavassa tarkastelkaamme tarjolla olevia tilaisuuksia tällaisen harjottamiseen.

Mitä ensiksikin tulee maanviljelykseen eivät tämän elinkeinon kaikki kehittymismahdollisuudet ole suinkaan vielä käytäntöön otetut. Päinvastoin on sen nykyinen tuottomäärä vain pieni murto-osa siitä, mihin luonnon tarjoomissa viljelystilaisuuksissa ja kansamme voimassa on edellytykset. Maanviljelyksemme on kovin ekstensiivistä (laajaneikkoperäistä) verrattuna siihen korkeaan voimaperäisyyteen, johon se olisi kohotettavissa. Sitäpaitsi ei siihen ole likimainkaan käytetty kaikki kelpaavat maat. Tilaston mukaan on ainoastaan 10 % pinta-alastamme peltona tai niittynä. Paljon suurempi % on kuitenkin todennäköisyyslaskelmien mukaan pinta-alastamme viljelykseen kelpavaa. Yleisesti tunnettua onkin miten kruunun ja yksityisten

tilallisten hallussa on suunnattomia aloja viljelyskelpoista maata. Mitä erityisesti kruunun välittömässä omistuksessa oleviin maihin tulee, sanoo niistä Tilattoman väestön alakomitea mietinnössään n:o 2 että niillä tarjoutuu tilaisuuksia uutisasutukseen aivan loppumattomiin. Tätä laskiessaan on komitea ottanut huomioon vain nykyoloissa hyvin viljelykseen kelpaavat suot ja kuivat maat ja yleensä tuntuu sen menettely varovaiselta. Toiselta puolen täytyy kuitenkin huomauttaa ettei se ole valtion uutisasutusta näin suuripiirteiseksi suunnitellut. Mitä taas yksityisten tilallisten maa-aloihin tulee, on niillä epäilemättä runsaimmat ja parhaat tilaisuudet uutisasutukseen. Niiden raivaamisesta ei kuitenkaan ole pitkiin aikoihin toivoa, niin kauan kuin ne ovat verrattain harvain hallussa. Joskaan ei näiltä aina hyvää tahtoa puuttuisikaan, puuttuvat melkein säännöllisesti riittävät voimat. Näin on pienellä osalla kansaamme monin kerroin enemmän maata kuin mitä se jaksaa vireykseensä ottaa. Samaan aikaan saa suurin osa kansaamme menehtyä aineellisessa ja sen kautta henkisessä kurjuudessa tai siirtyä vieraisiin maihin. Mikä tosiaan onkaan sen räikeämpi epäkohta.

Paitsi maata viljelevään on meillä vielä yllinkyllin tilaisuuksia myöskin kalastusta harjottavaan uutisasutukseen. Jonkinlaisen käsityksen niiden runsaudesta saamme kun pidämme mielessämme, että Suomen kaikesta pinta-alasta on 11 % vesiä siis noin 4 milj. ha. Mitkä rikkauudet tällaisella pinta-alalla olisivatkaan saatavissa, jos kaikki sillä löytyvät kalan viljelykseen sopivat paikat tulisivat järkipärisen hoidon alaisiksi.

Tähänkään vielä eivät kaikki uutisasutustilaisuudet loppu. Harjottamalla itse sahaliikettä voisi valtio suuresti parantaa työläistön asemaa. Sen sijaan luovuttaa se nyt laajain metsäinsä tuotteet yksityisille kapitalistisille yrittelijöille näiden lihota sekä valtion että työväen kustannuksella. Tällöin ei edes rajouduta siihen, että myytävät puut luovutettaisiin ainoastaan kotimaisille yhtiöille, vaan yhtä valmiit ollaan yhtymään kauppoihin keiden ulkomaalaisten kanssa tahansa. Näin hävitetään suurissa piirtein kokonaan ansiotilaisuuksia maamme köyhälistöltä antamalla ne vieraan maan hyväksi; samaan aikaan hakee suuri osa kansaamme työtä — turhaan.

Sen lisäksi voisi valtio saada suuria aikaan edistämällä pontevasti yleistä elinkeinotaitoa ja yrittelijäisyyttä, kohottamalla esim. itsenäisiksi elinkeinoiksi kanan- ja mehiläishoidon, j. n. e.

»Ylipäänsä on tämä maa niin iso ja paikoittain niin rikas, että jos Jumala sallisi sen tulla siihen kuntoon mihin se inhimillisen järjen mukaan on saatettavissa, olisi se verrattava johonkuhun eikä vähäiseenkään kuningaskuntaan Euroopassa.» Näin sanoi Suomesta kenraalikuvernöörimme Pietari Brahe matkakertomuksessaan 1638. Samaa voimme vielä tänäkin päivänä sanoa.

Kun pitää mielessään miten aivan loppumattomin on meillä ollut tarjolla tilaisuuksia valtion uutisasutukseen, mutta kuinka siitä huolimatta aikasemmin osoittamamme epäkohdat ovat saaneet rauhassa jäytää kansamme elinjuuria, täytyy kotimaisen hallituksemme toimettomuutta tässä suhteessa pitää anteeksiantamattomana syntinä. Suomen kansan kalliimmat edut: sen syvien rivien

kohottaminen, sen kansallinen kokoaminen on laiminlyöty mitä törkeimmällä tavalla. Kuinka toisenlainen nyt olisikaan asemamme, jos kansallemme olisi ajoissa harjottamalla suurpiirteistä uutisasutusta, luotu olot sen vapaasti kehittyä sekä aineellisessa että henkisessä suhteessa. Mutta koko tuo sisällinen itsenäisyytemme loukkaamattomuuden kulta-aika on jätetty aivan käyttämättä. Likemmäs sata vuotta on kulunut hukkaan!

Kuitenkin kohtaa tässä suhteessa syytös yhtä raskaasti entisiä valtapuolueitamme ja etupäässä sitä niistä, joka oli piirtänyt kilpeensä kansan pyhän asian. Sen kun tämä puolue suomenkielen hyväksi onkin taistellut, täytyy siitä kuitenkin sanoa, että mikään kansallinen puolue sanan parhaassa merkityksessä se ei ole töissään ollut. Niin useita jalon uhrautuvaisuuden miehiä kuin sen yksityisten jäsenten joukossa onkin ollut, puolueena on sen toiminta enemmän muistuttanut itsekästä vallankilvottelua. Ainakin on sen kansallisuudenharrastus rajottunut kokonaan luokka-etuihin. Ruotsalaisen harvainvallon sijalle on se tahtonut saada suomalaisen. Se on ollut rohkea ryntäämään vastustajain hallussa olevia asemia vastaan, ja kuitenkin olisi sillä omassa keskuudessaan ollut enimmäin voitettavaa. Suomalaisten maanviljelijäin hallussa on kyllin ollut maata valmistaa riittävät toimeentulon mahdollisuudet kansamme puutteenalaisille jäsenille. Jos se tähän olisi toimintansa suunnannut olisi se saanut suuria aikaan. Silloin vasta olisi se todellakin ollut kansallinen puolue, puolue, joka ilman pikku pyyteitä olisi vilpittömällä alttiudella kansallisen voimamme varttumista vaalinut. Näin ensin omassa keskuudessaan voitavansa tehtyään olisi sen toiminnalla

ulospäin ollut aivan toisenlainen ponsi. Mukanaan kansan syvät rivit olisi se helposti murtanut esteet vapaan kehityksemme tieltä. Mutta siltä on puuttunut rohkeutta astua aatteen eteen uhrautumisen kieltämykselliselle tielle. Se on ollut valmis vaatimaan muita antamaan, mutta itsepintaisesti pitänyt kiini omistaan. Sen sijaan että se olisi kääntynyt itse kansan puoleen ja ottanut sen asian omakseen, on se kääntynyt suurtalollisten ja pappien puoleen. Edes yrittämättäkään näiden toimintaa hyödylliseen rajottaa on se asettunut näiden luokkaetujen jyrkäksi kannattajaksi. Sen vuoksi on se myös kanssasyllinen näiden hävitystyöhön, sillä pahimmin juuri nämä ovat kansamme kehitystä kahlehtineet. Ne, jos kutkaan ovat nylkeneet kansamme syviä riviä, riistäneet köyhältä leivän ja leskeltä viimeisen roponsa, siten katkoneet kansamme elinjuuria.

Näin ovat porvarillinen hallituksemme ja entiset valtapuolueemme osottautuneet mahdottomiksi ajamaan kansan pyhää asiaa. Se minkä he tekevät kansan hyväksi, putoo vain murusena rikkaan pöydältä. Heidän vallassapysymisensä merkitsee kansamme kituvaa edistymistä, heidän kukistumisensa kahlehtivan kuoren murtumista nuoren, uhkuvan elämän kevättä. Sen vuoksi ylös itse syvät rivit, ylös tarttumaan maamme asiain johtoon! Sitä tietä ainoastaan luodaan uusi Suomi. **Martti Kovero.**

VALTIOLLINEN SUURLAKKO JA PROLETARINEN LUOKKATAISTELU.

Viime kesänä jo ilmestyi hollantilaisen sosialistisen naiskirjailijan *Henriette Roland-Holst'in* laajahko teos »Yleislakko ja sosialidemokratia», jossa tekijä pitkin matkaa pitää eritoten silmällä kysymystä: voiko yleensä ja milloin yleislakko voi olla köyhälistölle eduksi taistelussa valtiota vastaan. Runsaan ainehistonsa, selvän, vakuuttavan esitystapansa ja perusteellisen käsittelynsä takia saavutti tämä teos heti ilmestyttyään suurta huomiota ja tunnustusta. Nyt on pari viikkoa sitte teoksesta julkaistu toinen painos, mikä on tullut erityisen arvokkaaksi sen kautta, että tekijä on siinä jo voinut ottaa huomioon viimeisten suurten Venäjän tapahtumain tarjoamia todistuskappaleita ja opetuksia. Tutustuminen tällaiseen nerokkaasti ja täydellisellä asiantuntemuksella kirjoitettuun esitykseen suurlakosta on tietysti meille erittäin hyödyllistä juuri nykyhetkellä, jolloin järjestynyt työväkemme innolla valmistautuu tarttumaan, jos tarve niin vaatii tuohon proletarisen luokkataistelun terävimpään aseeseen. Koska emme kuitenkaan tässä yhdellä kertaa voisi esittää vähänkään tyydyttävää referaattia kysymyksessä olevan esityksen rikkaasta sisällöstä, tahdomme aluksi rajottaa selontekomme siihen osaan teosta, missä tekijä puhuu valtiollisesta suurlakosta erityisenä proletarisen vallankumouksen muotona.

Silloin kun sosialinen kehitys on joutunut sellaiseen käännekohtaan, että yhteiskunnan etu vaatii siirtymistä vanhasta tuotantotavasta uuteen korkeampaan, silloin —

selittää tekijä — on myös tuota uutta talousperustetta edustavan kansanluokan valtiollinen voitto yhteiskunnallisen edistyksen välttämätön ehto. Niin nykyäänkin. Vallassaolevat porvarilliset luokat eivät suinkaan ota suorittaakseen kehityksen vaatimaa taloudellista vallankumousta, sillä sen kauttahan he jouduttaisivat luokkavaltansa sortumista. Korkeintaan panevat he toimeen pikkuparannuksia, jotka tosin voivat köyhälistöä vahvistaa, mutta joilla aina on vanhoillinen tarkoitus, vallitsevan tuotantotavan säilyttäminen. Väärin olisi myös otaksua, että yhteiskunnan taloudellinen kehitys, joka käy sosialismin suuntaan, pakottaisi porvarillisia hallituksia saattamaan käytäntöön sosialistisen tuotantotavan ja että niin ollen valtiollinen vallankumous sitä tarkotusta varten olisi tarpeeton. Sillä jos tuotannonvälineitten yhteisomistus onkin käynyt yhteiskunnallisen edistyksen ehdoksi, niin mitä se kapitalisteja liikuttaa. Ei, ainoastaan ne luokat, joilla on sosialismista etua, voivat poistaa ne valtiolliset, oikeudelliset ja taloudelliset rajotukset ja esteet, jotka ovat sosialistisen tuotantotavan tieltä.

Mutta voiko köyhälistö saavuttaa voittonsa laillisilla keinoilla, vähitellen vallottamalla enemmistön lakiasäätävässä eduskunnissa? Kirjottaja ei sitä usko. Sillä tuskinpa vain porvarilliset hyvällä luopuvat vastarinnasta ja tyynesti odottavat sitä hetkeä, jolloin he eduskunnassa joutuvat täydellisesti alakynteen. Ja naivia olisi uskoa, että he noudattaisivat luokkavaltansa tueksi laatimiaan laillisuuden muotoja vielä silloinkin, kun niitten muotojen kautta uhkaa vallankumous. Ainoastaan siinä tapauksessa olisi valtiollis-vallankumouksellinen suurlakko tarpeeton ja

samoin muutkin pakkokeinot. Sosialidemokratia voisi silloin saavuttaa päämääränsä valtiollisen kansanvaltaisuuden kautta, eikä tarvittaisi muuta taistelutapaa kuin herkeämättä valistaa ja järjestää köyhälistöä, jotta se oppisi valtiollisia oikeuksiaan oikein käyttämään.

Mutta meillä on aivan päinvastoin täysi syy olettaa, että hallitsevat luokat eivät tule siekailemaan rikkoessaan laillisuuden muotoja, niinpian kun ne käyvät heille vaarallisiksi. Nyt jo näkyy selvästi, kuinka porvarilliset pelkäävät sosialidemokratian yltyvää voimaa, ja taantumus käy päivä päivältä yhä julkeammaksi. Varsinkin kohtaa kiristys köyhälistön äänioikeutta. Missä työväenluokalla ei vielä ole yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta, kuten Belgiassa, Ruotsissa, Hollannissa, Itävalta-Unkarissa, vaaditaan nyt sen saavuttamiseksi useita vuosikymmeniä kestävää mitä kiivainta luokkataistelua. Ja missä köyhälistöllä tuo oikeus jo ennestään on, jolloin sitä ei ole helppo takasin ottaa, siellä käyttää taantumus kaikkia keinoja, tehdäkseen tyhjiksi sen vaikutukset. Eikä ole yhtään epäiltävissä, ettei porvarillinen hallitus proletaarisen ylivallan uhatessa eduskuntaa ole riistävä köyhälistöltä jätteetkin sen parlamentaarisisista oikeuksista. Se hetki on tuleva ennemmin tai myöhemmin, ja tieto siitä velvoittaa meitä tutkimaan, mitä teitä on silloin tarjona, kun laillisuuden ovet on köyhälistöltä suljettu.

Köyhälistö voi silloin ensiksikin kieltäytyä täyttämästä sellaisia tärkeitä yhteiskunnallisia velvollisuuksia kuin esim. veronmaksua ja sotapalvelusta. Edellinen tapa on kuitenkin verrattain tehoton pakkokeino, ja kieltäytymisellä sotapalveluksesta, kuten myös rautatiepalveluksesta, voi olla merkitystä vain silloin, kun tuollainen lakko on

organiseerattu ja mahdollisimman yleinen, ja sellaisenakin voi se vain vaikuttavasti täydentää vallankumouksellista suurlakkoliikettä. Väkivalta sanan varsinaisessa merkityksessä, aseellinen kapina on myöskin köyhälistön taistelussa hallituksen koulutettua sotaväkeä vastaan aina jokseenkin toivoton keino. Venäjällä on viime aikoina kyllä usein yritetty aseellista vastarintaa, mutta muuta menestystä sillä tuskin on sielläkään ollut kuin moraalinen vaikutus vallankumouksellisten rohkeuteen ja yleiseen mielipiteeseen. Ja juuri Venäjän vallankumousliikkeen kulku on osottanut, että niin pian kun köyhälistö laajentaa poliisia ja sotaväkeä vastaan käymänsä pikkusodan suureksi rynnäköksi vallitsevaa valtiojärjestelmää vastaan, silloin ei enää ole fyysillinen väkivalta, vaan suurlakko taistelun varsinaisena kannattajana. Lakko kuuluu nykyään työväenluokan taloudellisen aseman vuoksi aina välttämättä todelliseen vallankumousliikkeeseen. Jättämättä tehtaita, verstaita, kaivoksia, joissa työväki hajaantuneena takoo pääoman ketjua, ei köyhälistö voi suorittaa mitään yleistä valtiollista tointa. Lakkoliikkeen kautta on juuri Venäjälläkin saavutettu kaikki, mitä voidaan pitää sikäläisen vielä keskeneräisen vallankumouksen tuloksina, ja ne tulokset kyllä jo osottavat, kuinka oivallinen ase lakko on proletarisen vallankumouksen luonnollisena muotona heikomman köyhälistön käsissä. Tosin nuo tulokset ovat Venäjällä vaatineet verisiä uhreja; sellaisessa oloissa kuin siellä onkin veretön vallankumous kerrassaan mahdoton. »Mutta jollei lakko olisi siellä alusta alkaen ollut taistelun yleisenä ilmaantumismuotona, vaan aseellinen kapinanyritys, silloin ei olisikaan, kuten nyt, kaatunut

muutamia satoja tai tuhansia työläisiä, vaan koko Venäjän köyhälistö viruisi verissään maahan lyötynä — niinkuin Parisin köyhälistö kommunin kukistamisen jälkeen.»

Valtiollinen suurlakko, joko se sitte yhdellä haavaa nostaa taisteluun koko köyhälistön taikka, kuten nykyään Venäjällä, sitkeästi laajenee siirtyen alalta toiselle, on nyt selvästi osottautunut parhaimmaksi taistelukeinoksi hallitusvaltaa vastaan. Siihen voi tosin liittyä fyysinen väkivaltakin, mutta välttämättä eivät ne suinkaan kuulu yhteen, ja juuri sen kautta voi se johtaa aseettoman kansanjoukon voittoon, koska sen voimakeinot ovat suurimmaksi osaksi toista laatua kuin aseilla suojatun hallitusvallan.

Erästä hyvin tehokasta asetta on usein sosialidemokratein keskuudessa suositeltu kansanvallan suojaksi, nim. nykyisen seisovan sotaväen sijaan järjestettävää yleistä kansanpuolustusta, miliisiä. Se ei olisi, sellaisena kuin sosialidemokratia kansanmiliisin käsittää, mikään uusi itseensä nojautuva armeijanmuoto, vaan merkitseisi se valtiollisen oikeuden myöntämistä, joka olisi vielä paljon tärkeämpi, kantavampi ja välittömämmin vaikuttava kuin yleinen äänioikeus. Mutta kaikista merkeistä päättäen on hyvin epätodennäköistä, että porvarilliset hallitukset koskaan myöntäisivät kansalle tuota oikeutta. Sellaista asetta, joka tekisi köyhälistön puolustuskykyiseksi kaikkia kiristämisyrityksiä vastaan, eivät vallassaolijat toki anna kansan käteen, ennen kuin heidät siihen voidaan pakottaa, toisin sanoen, ennen kuin työväenluokka on saavuttanut lopullisen voittonsa.

Kansanmiliisijärjestelmää ei niinmuodoin voida ottaa lukuun köyhälistön taistelukeinona, vaan täytyy meidän tehdä laskumme nykyistä seisovaa armeijaa silmällä pitäen. Tuon porvariston luokkavallan vartijajoukon voima perustuu kokonaan siihen sokeaan kuuliaisuuteen, jonka synnyttäminen on sotilaskasvatuksen päätarkoituksena. Tässä suhteessa käy tuo kasvatusta kuitenkin päivä päivältä yhä vaikeammaksi, sillä kaupunkilaisaines joka ei koskaan ole niin altista komennettavaksi kuin maalta tullut väki, suhteellisesti aina lisääntyy suurvaltain armeijoissa. Mutta jos mikään vaikuttaa sotaväkeen demoraliseeraavasti, laimentaen sokeaa kuuliaisuutta ja turmellen sotilaskuria, niin on se juuri lakkoliike. Proletarista vallankumousta vastaan, jonka tärkeimpänä ilmausmuotona on lakko, on sotaväki jokseenkin voimaton. Vallankumoustaistelijat, lakkolaiset ovat yleensä aseetonta kansaa, sotaväki tuntee heidät omiksi rauhallisiksi kansalaisikseen eikä helposti taivu teurastukseen, vaikka hallitus tahtoisikin turvautua niin epätoivoiseen keinoon. Jos ei taas kansan teurastuksesta tule mitään, täytyy sotaväkeä käyttää väsyttävään, yksitoikkoiseen poliisi- ja vartijapalvelukseen, jolloin sotilaat hajotettuina ylt'ympäri kansan sekaan joutuvat alttiiksi lakkolaisten turmiolliselle vaikutukselle. Täten käy sotaväki päivä päivältä yhä epäluotettavammaksi ja asema vallassaolijoille yhä vaarallisemmaksi. Valtiollinen lakko jäytää verkalleen, mutta varmasti kapitalistisen riistäjävallan parhaimman tukeen juuret poikki.

Niin kuuluu valtiolliseen lakkoon samalla kertaa kieltäytyminen yhteiskunnallis-taloudellisesta toiminnasta ja taistelu valtion voimakeinoja vastaan, vieläpä uudessa

nykyajan olojen mukaisessa muodossa: kamppailuna, jossa voittoa ei ratkaise karkeanväkivaltaiset keinot, vaan korkeamman, vapaaehtoisen järjestön moraaliset edut. —

Sosialidemokratialla — selittää tekijä lopuksi — ei ole mitään syytä hylkiä valtiollista suurlakkoa, hylätä asetta, joka voi johtaa työväestön lähemmäksi päämääräänsä, valtiollisen vallan anastamista ja vallitsevan yhteiskuntajärjestelmän kumoamista. Sosialidemokratia ei näe valtiollisessa suurlakossa tähänastisten taistelukeinojensa vastakohtaa, vaan niitten tärkeän täydennyksen, joka nyt esiintyy luokkataistelun historiallisena kehitysmuotona. Ennen kaikkea sopivat valtiollinen suurlakko ja eduskuntataistelu hyvästi yhteen. Edellinen on vain harvoin, määrättyinä historiallisina hetkinä käytettävä ase, eikä suinkaan tee jälkimäistä tarpeettomaksi.

Kun vissit edellytykset vain on olemassa, voidaan suurlakolla hyvin kiristää vallassaolijoilta tärkeitä myönnytyksiä ja parannuksia, mutta ennen kaikkea on valtiollisen suurlakon tärkein merkitys proletarisen, se on sosialisen vallankumouksen luonnollisena muotona. Sosialidemokratia ei ole koskaan luopunut vallankumousoikeudestaan, vaan aina avoimesti kannattanut kapinan aatetta siinä tapauksessa että hallitsevat luokat tekisivät työväestölle mahdolliseksi sen ajaman tarkotusperän saavuttamisen laillisella ja rauhallisella tiellä. Mutta niinkauan kun vallankumousaate ei ole löytänyt selviä muotoja, on se, tosin koskaan sammumatta, kuitenkin häilynyt etäisenä haaveena epävarman mahdollisuuden varassa, vailla todellisuuden elävää voimaa. Vasta viime vuoden kuluessa on käytännössä toteutunut vallankumous

— Venäjän vallankumous — repinyt pois tuota aatetta himmentävän savuverhon. Uuden erikoisen proletaarisen vallankumouksen muodon löytäminen, tavallaan »keksiminenkin», on yksi niitä arvaamattomia palveluksia, mitä Venäjän köyhälistö näinä aikoina suorittaa kansainväliselle työväestölle.

Niinmuodoin on jokapäiväisen valtiollis-parlamentaarisen taistelun järjestämis- ja herätystyö vain yksi sosialidemokratian tehtävistä, niinkuin ei ammattiyhdistysliikkeenkään koko tehtävä rajotu työnehtojen parantamistoimintaan. Kansanjoukkojen nostattaminen vallankumoukselliseen tietoisuuteen, selvästi tajuamaan, että vain he itse voivat suorittaa valtiollisia ja yhteiskunnallisia mullistuksia, sosialismin perusaatteiden ja ihanteitten levittäminen kansaan, tämä sosialidemokratian toinen päätehtävä, on samalla toinen puoli valtiollis-vallankumouksellisen suurlakon valmistamisessa, toisin sanoen, työväkeä valmistettaessa suurten historiallisten hetkien varalle, sellaisten ajankäänteiden varalle, joiden seuraukset painavat paljon.

KATSUKSIA.

Nuorisonliike.

Sosialistinen nuorisonliitto on meillä nykyään ollut homman-alaisena. Sunnuntaina v. k. 28 pnä oli useitten asianharrastajain toimesta kutsuttu pääkaupungin nuorisoa ylioppilas-

talolle keskustelemaan tuollaisen nuorisoliiton perustamisesta, ja kutsua olikin noudattanut sankka joukko innostunutta nuorisoa. Asian johdosta syntyneessä vilkkaassa keskustelussa ilmeni jotenkin yksimielisenä se käsitys, että nykyiset nuorison edistysseurat, etupäässä nuorisoseurat, eivät vastaa tarkotustaan eivätkä vanhoillisen ohjelmansa ja johtonsa

vuoksi kykene edistyshaluista nuorisoa tyydyttämään eikä kehittämään, ja sen vuoksi vapaahenkisen sosialistisen nuorisoliiton perustaminen on vallan tarpeellinen ja toivottava toimenpide. — Viikkoa myöhemmin päätettiin liitto perustaa »Suomen nuorison veljeysliiton» nimellä, ja hyväksyttiin sitä varten laaditut säännöt, jotka eivät kuitenkaan ole saaneet maamme korkeimpain virkaherrain vahvistusta.

Kysymyksessä olevaa yritystä kannattavalla aatteella on meidänkin mielestämme laajalle kantava merkitys, ja yhdymme yleensä sen puolesta esiintuotuihin perusteluihin. Nykyinen nuorisoseuraliikkeemme on tosiaankin monessa suhteessa sekä suunnaltaan ja toimintatavaltaan osottautunut ylikäiseksi sekä kaipaa pikaista ja perinpohjaista nuorentamista jo yksin nuoriso-aatteen, yleensä nuoren kansan oikeuksien kannalta katsoen. On saatava syntymään todellisia *nuorten* seuroja, joissa ei nuoria mieliä tyrehdytetä kaavamaisuudella ja ahdashenkisyydellä, sillä nuoruus menestyy vain vapaudessa ia elämänilossa, ja joissa nuorison parhaimmat kyvyt, oppositioimieli kaikkea vanhentunutta vastaan ja innostus edistyksen asiaan, pääsevät hedelmällisessä toiminnassa esteettä ilmenemään. Ja erityisesti täytyy nuorison seuroissaan päästä tutustumaan aikamme suurimman edis-

tysaatteen, sosialismin periaatteisiin, eikä sen käytännöllisenkään työn merkitystä ole vähäiksi arvattava, minkä sosialistiset nuorisoseurat hyvin johdettuina voivat varsinkin kulttuurikysymysten ajamisessa suorittaa.

Mutta muistettakoon ensiksikin, että tuollaisten seurain menestyminen riippuu äärettömän paljon *johdosta*. Moni muu liike elää ja edistyy aivan kuin itsestään, nuorisoliike, joka tahtoo luoda suurta yhtenäisyyttä siellä missä elämä on pelkkää kirjavuutta, tarvitsee myös suurta johtoa. Intoa, tarmoa, laajanäköisyyttä, ymmärtävää sydäntä ja ijäti vihantaa nuorta mieltä vaaditaan nuorison johtajilta aina ja rajattomasti. Läheinen tulevaisuus näyttäne, onko nykyisessä nuoressa polvessamme jo löytyvä tarpeeksi sitä valioväkeä, joka on kutsuttu toimeenpanemaan ajan vaatiman kumouksen nuorisoliikkeessämme, vai vastako sitä väkeä on seuraavasta polvesta kasvava.

Toiseksi voi täydellä syyllä asettaa kysymyksenalaiseksi, missä määrin se muoto, joka nyt on tuolle kumoustyölle valittu, on katsottava tarkoituksenmukaiseksi. Uuden »veljeysliiton» säännöistä ei ensinkään käy selville, että se tulisi olemaan sosialistinen, jollaiseksi se kuitenkin alkuaan lienee ajateltu. Nähtävästi on aluksi vain tahdottu vetää mahdollisimman suuri joukko nuorta väkeä mukaan, eikä ole

senvuoksi arkoja omiatuntoja heti pelotettu sosialismin peikolla. Tässä menettelytavassa piilee kuitenkin se suuri vaara, ettei siten ehkä ikinä päästäisi sosialistiseksi, vaan purjehdittaisiin jonkun aikaa vapaamielisyyden lipun alla, siksi kunnes kävisi samoin kuin nykyisille nuorisoseuroille: vaivuttaisiin vanhoillisuuteen.

Sitä vaaraa ei ole olemassa, jos alusta alkaen pidetään järkähtämättä kiini sosialidemokratian puolueen ohjelmasta ja sen kannalta agitatsioonityöhön ryhdytään. Silloin saa koko kumousliike horjumattoman pohjan ja varman suunnan, ja se on meidän mieltämme nykyisen nuorisoliikkeen uudistamisen ensimmäinen ja tärkein ehto. — Ratkaistavaksi jää tällöinkin vielä kysymys, onko tarkoituksenmukasempaa koota heti pieni, mutta varma kantajoukko eri liitoksi nykyisiä nuorisoseuroja vastaan taistelemaan, vai olisiko parempi ryhtyä sisältäpäin vallottamaan vanhoja järjestöjä agiteeraamalla niihin enemmistöksi sosialismia kannattavaa nuorta väkeä. Tuota kysymystä emme kuitenkaan ryhdy tässä sen pitemmältä pohtimaan.

Kirjallisuutta.

Naisasian kehitys eri maissa. Esittänyt *Alexandra Gripenberg*.

Naisasiaa koskevaa suomen-

kielistä kirjallisuutta on verrattain vähän, joten tämä kirja on otettu vastaan jokseenkin suurella kiitollisuudella, etenkin porvarillisen naisliikkeemme piirissä. Kirja esittää, kuten nimikin osoittaa, naisasian kehitystä eri maissa, tai kuten tahtoisin mieluummin sanoa, porvarillisen naisliikkeen historiaa, sillä teoksessa on jotensakin tarkkaan mainittu pienimmätkin yhdistykset, jotka kuuluvat sanottuun liikkeeseen.

Ensinnä esitetään teoksessa naisliikkeen historiaa Ameriikassa. Tehdään selkoa aikaisemmasta kirjallisuudesta. Esitetään syitä naisasian esiintymisen. Kerrotaan Ameriikan naisten innokkaasta osanotosta vapaussodassa. Kerrotaan heidän toimistansa orjainvapauttamispyrinnöissä ja järjestyneestä naisasiatyöstä. Seuraavassa kohdassa kerrotaan naiskasvatuksesta ja naiskoulujen perustamisesta. Senjälkeen kerrotaan naisen asemasta käytännöllisellä alalla ja hänen oikeudellisesta asemastaan. Edelleen kuvataan eri puolueitten suhdetta naisasiaan, mistä m. m. sanotaan seuraavaa: Neljanteen ryhmään työväen puolueeseen kuuluu verrattain vähän naisia. Vaikkakin Ameriikan sosialismi on periaatteisiinsa ja kehitykseensä nähden Saksan sosialismia terveempi, ovat ameriikattaret liiaksi käytännöllisiä ja älykkäitä tarttukseen sen kauniisiin lupauksiin. He aavistavat varsin oikein, että sosialistit yhtävähän kuin muut-

kaan valtiolliset puolueet muistavat heitä päästyään kerran valtaan.

Sen jälkeen esitetään aivan samaan tapaan naisasian historiaa Englannissa, Saksassa, Itävallassa, Hollannissa, Belgiassa, Sveitsissä, Venäjällä, Puolassa, Böhmissä, Unkarissa ja Kreikassa. Tarkkaan mainitaan kaikki hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. Kaunein sanoin kuvataan vapauden nimessä sitä sortoa, mikä tulee naistyötä rajoittavista lakimääräyksistä. Suurella surulla valitetaan, miten sosialismissa uhkaa kauhea vaara naisasiaa. »Mutta sen jälkeen näyttää vielä uusi vaara uhkaavan Itävallan naisasiatyötä. Tuntuu ainakin siltä, että johtavien naisten joukossa on sellaisia, jotka sosialismissa näkevät pelastajan, joten siis naisasiatyö täten helposti voi joutua harhateille.» Ja Sveitsin naisista sanotaan: »Se (nim. Sveitsi) oli sitäpaitsi kaikenlaisten vallankumouksellisten nihilistien, sosialistien ja vapaakirkollisten (!) ahjona. Näistä ovat etenkin sosialismi ja pelastusarmeija (!) voittaneet puoleensa joukon kannattajia naisten piiristä. Heidä on kauan kasvatettu siihen käsitykseen, että heidän on lupa elää ainoastaan muiden hyväksi, ja näin ollen antautuvat he helposti jokaisen liikkeen valtaan, joka vain vetoo heidän itsekieltämiskykynsä ja heidän armeliaisuuteensa armottomia ja viheliäisiä kohtaan. Tästä ei kai ole mitään sanottavaa, ell'eivät heidän omat pyhimmät etunsa sen

kautta tulisi syrjäytetyiksi.» — Monia samankaltaisia kohtia löytyy vielä, mutta ehkä nämätkin jo kyllin puhuvat puolestaan.

Kuten siis näistä otteista näkyy, ajaa kirja yksinomaan porvarillisen naisliikkeen ohjelmaa, eikä silloin ensinkään ihme, että tekijä tahtoo lukijaansa saada istutetuksi sen käsityksen, että naisliike ja sosialismi ovat jyrkät vastakohtat, joka muuten olisi paikallaan, jos vain sanottaisi: porvarillinen naisliike ja sosialismi.
L. A.

Kansan tahto eli tuomiopäivän saarna on lentokirjasena julaistu *Eetu Salinin* puhe eduskuntamuutoksesta kansalaiskokouksessa Porissa jouluk. 30 p. 1905. Sivuja 31, hinta 30 p. Purevasti ruoskittuaan kaikki kansanvallan vastustajat esittää Suomen työväen tunnetuin agitaattori voimakkaan viimeisen varoituksen säätykokoukselle.

Nykyhetkellä huomiota ansaitsevaa kirjallisuutta.

Tulevaisuutta kohti. Sosialipoliittisia esitelmiä, suomeksi julaiussut *N. R. af Ursin*. Uusi painos ilmestyy piakkoin.

Sisältää: **W. Morris**, Oikea ja väärä yhteiskunta. — **Ferd. Lassalle**, Työväenohjelma. — **Sidney Webb**, Sosialismin historiallinen pohja. — **Headlam**, Kristillinen sosialismi. — **Kautsky**, Luokkaetu-Erikoisetu-Yhteisetu. — **Clara Zetkin**, Henkinen köyhälistö, naiskysymys ja sosialismi. — **August Bebel**, Yliopistolainen ja sosialismi. — **K. E. Smith**, Sosialismi ja taide.

Eduskuntalaitokset eri maissa. Lyhyt esitys uusimpien lähteiden mukaan toimittanut *A. R. Blomqvist*. 85 p. Aivan juuri ilmestynyt kirja!

Yhteiskuntaoppi. Kirj. *P. Munch*. 1:50. Valaiseva, ytimeen sattuva, ansiokas kirja.

Yhteiskunnallinen kysymys. Kirj. *Georg Adler*. Kahdeksalla muutoksella. 2:50. Tehdään lyhyesti selkoa sosialismista y. m. yhteiskunnallisista liikkeistä Englannissa, Ranskassa, Saksassa y. m. Muotokuvista mainittakoon *Ferd. Lassalle*, *Karl Marx*, *V. Liebknecht* y. m.

Äänioikeusliikkeitä. Kirj. *K. J. Ståhlberg*. 1:25. Kirja sisältää esityksen äänioikeusasiasta Saksassa, Itävallassa, Hollannissa, Belgiassa, Englannissa, Ruotsissa y. m.

Äänioikeusasia perustuslakivaliokunnassa valtiopäivillä 1904-1905. 112 siv. Hinta vain 50 p.

Suhteellisesta edustuksesta. Kirj. *Valfrid Vasenius*. 1:25.

Työväenkysymys Suomessa. Kirj. *N. R. af Ursin*. 1:25.

Kirkko ja yhteiskunnallinen kysymys. Kirj. *M. Ruuth*. 1:25.

Yhteiskunnallisen taloustieteen historia. Kirj. *T. H. Aschehoug*, Suomentanut lehtori *V. Malin*, 183 siv. 2:85.

Venäjän työväestön nykyinen asema. Kirj. *Rakhmetow*. Tekijän käsikirjoituksesta suomensi *Arvid Järnefelt*. 1:75.

Suomen yleiset perustuslait. Selittävillä muistutuksilla. 110 sivua. Hinta sid. ainoastaan 35 p. Kuuluu Otavan Asetuskokoelmaan n:o 1. Asialuettelolla sid. 1:25 koruk. 1:75.

Suomen perustuslakien sisälllys. Esittänyt *L. Mechin*. Suomentanut *K. J. Ståhlberg*. Toinen painos. 84 siv. Hinta 25 p.

Työriittain sovittaminen ja ratkaiseminen. Kirj. *K. J. Ståhlberg*. 50 p.

Työttömyysvakuutuksesta. Kirj. *K. J. Ståhlberg*. 50 p.

Kirjat saadaan kirjakaupoista ja lukuisilta asiamiehiltämme.

Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsingissä.

Työväen sanomalehtiä:

Työmies, puolueen pää-äänenkannattaja, ilmestyy Helsingissä 6 kertaa viikossa. Tilaushinta koko vuodelta 10 mk.

Kansanlehti, ilmestyy Tampereella 6- ja 3-päiväisenä painoksena. Tilaushinta edellisestä 8 mk., jälkimmäisestä 4 mk. koko vuodelta.

Sosialisti, ilmestyy Turussa 6 kertaa viikossa, Tilaushinta koko vuodelta 4 mk.

Eteenpäin, ilmestyy Kotkassa 3 kertaa viikossa. Tilaushinta koko vuodelta 4 mk.

Työ, ilmestyy Viipurissa 3 kertaa viikossa. Tilaushinta koko vuodelta 4 mk.

Vapaa sana, ilmestyy Vaasassa toukok. 1 päivästä alkaen 3 kertaa viikossa. Tilaushinta 5 mk.

Itä-Hämeen Raivaaja, ilmestyy Heinolassa 1 kerta viikossa. Tilaushinta 2 mk.

Kansan Tahto, ilmestyy Oulussa 6 kertaa viikossa. Tilaushinta koko vuodelta 6 mk.

Savon Työmies, ilmestyy Kuopiossa 3 kertaa viikossa. (Lähemmin vast'edes).

Sosialidemokrati, ilmestyy Porissa 3 kertaa viikossa huhtik. 1 p:stä alkaen (Lähemmin vast'edes).

Arbetaren, ruotsinkielinen, ilmestyy Helsingissä 1 kerta viikossa. Hinta koko vuodelta 4 mk.

Työmiehen Illanvietto, viikkolehti, ilmestyy Helsingissä. Hinta koko vuodelta 5 mk.

Kanerva, kansantajuinen tietolehti, ilmestyy kerran kuussa Hämeenlinnassa. Tilaushinta koko vuodelta 3 mk.

Sosialistinen Aikakauslehti, ilmestyy Helsingissä 2 kertaa kuukaudessa. Hinta koko vuodelta 4 mk.

SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

joka täten tarjotaan tilattavaksi, tulee käsittelemään etupäässä yhteiskunnallisia kysymyksiä sosialismin kannalta. Erityisesti aiomme seurata sekä ulkomaista että kotimaista sosialistista kirjallisuutta.

Lehteämme ovat luvanneet kirjoituksillaan avustaa useat tunnetut työväenasian ajajat.

»Sosialistinen aikakauslehti» ilmestyy 2 kertaa kuukaudessa 24-sivuisena, ja saa sitä tilata Työmies-lehden konttorista, Akateemisesta kirjakaupasta, Minervasta, Martin & Mäkelän kirjakaupasta, Laurentin Sanomalehtimyymälästä sekä kaikista maamme postikonttoreista ja lehden asiamiehiltä.

TILAUSHINTA ON :

koko vuodelta	4	: —
puolelta »	2	: —
kuukaudelta	—	: 50

Toimitus.

Toimituksen osoite Helsinki, Merik. 13. Konttori: Saariniemenk. 6.

Puhelin 50 25.

HINTA 25 PENNIÄ.